

18. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan antama kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunta jatkoi kertomusvuonna määrätietoisesti edellisinä vuosina aloitettuja pyrkimyksiään huollon saajiin kohdistuvan huoltotoiminnan saattamiseksi mahdollisimman yksilölliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi sekä toisaalta virastotyön kehittämiseksi joustavaksi ja yksinkertaiseksi. Edellisenä vuonna laitoshuollon tason ja tehokkuuden parantamiseksi ylemmille viranomaisille tehtyjen esityksien ja lausuntojen sarjaan lisättiin uusia, joista merkittävin oli ehdotus uuden hoidokkirakennuksen rakentamisesta Tervalammen työlaitokseen. Virastotyön alalla suoritetuista toimenpiteistä on mainittava lapsilisälain täytäntöönpanosta huoltolautakunnalle aiheutuneiden uusien tehtävien virastomenettelyn suunnittelu ja järjestely sekä erityisen lapsilisäkanslian perustaminen, sotilasavustuslaissa huoltolautakunnalle annettujen niinkään uusien tehtävien mukauttaminen entiseen virasto-organisaatioon, kokouspöytäkirjojen pitämässä tapahtuneet uudistukset, eräiden valtiolta perittävien korvausten menettelyyn liittyvien tehtävien siirtäminen asiamiestoimistosta huoltokanslioiden hoidettaviksi ym.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä on mainittava, että lautakunta hyväksyi maaliskuun 15 p:nä tarkoituksenmukaisiksi uusittuna Tervalammen työlaitoksen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan ohjesäännön, Tervalammen työlaitoksen ja sen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan järjestyssäännön sekä Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestyksen. Hyväksytty ohjesääntö alistettiin sosiaaliministeriön vahvistettavaksi ja ministeriö antoi vahvistuksensa huhtikuun 10 p:nä 1948 antamallaan päätöksellä. Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä, kertomusvuonna annetuista lainsäännöksistä olivat tärkeimpiä mm. kesäkuun 28 p:nä annettu sisäasiainministeriön päätös siirtävään varsinaisten huoltomenojen siirtämisestä kuntien kustannettaviksi, jolla päätöksellä sanotut menot mm. Helsingissä heinäkuun 1 p:stä lukien siirtyivät kokonaan kaupungin kannettaviksi; heinäkuun 22 p:nä annettu lapsilisälaki vastaavine täytäntöönpanoasetuksineen sekä samana päivänä annettu sotilasavustuslaki ja sotilasavustusasetus; syyskuun 23 p:nä annettu laki köyhäinhuoltolain muuttamisesta; joulukuun 17 p:nä annettu laki köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta; joulukuun 23 p:nä annettu laki alkoholistilain väliaikaisesta muuttamisesta; sekä joulukuun 30 p:nä annettu asetus alkoholistin määräämisestä yleiseen alkoholistihuoltolaan. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset yleiseen alkoholistihuoltolaan määrättyjen hoidosta huoltolassa sekä heidän hoito- ja matkakustannuksistaan; irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrästä ja sokeanavustuslain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, jolla viimeksi mainitulla korotettiin vakinaisena jatkuvan sokeanavustuksen vuotuista määrää; sekä sisäasiainministeriön päätökset siirtävään huoltoavustusten korottamisesta ja vapaaseen sairaushoitoon oikeuttavien todistusten antamisoikeuden lakkauttamisesta tietyissä kunnissa. Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säännöksistä olivat huomattavimmat uusi tapaturmavakuu-

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin tilastollisessa vuosikirjassa.

tuslaki vastaavine asetuksineen, sotilasvammalaki täytäntöönpanoasetuksineen, laki invalidihuoltolain muuttamisesta, tuberkuloosilaki ja tuberkuloosiasetus, laki avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain muuttamisesta, laki lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa vastaavine asetuksineen, laki elatusavustusten korottamisesta, asetus kuuromykkäin ammattikoulusta sekä valtioneuvoston päätökset invalidi-rahasta, äitiysavustuksen suuruuden vahvistamisesta, vähävaraisille äideille järjestetyn kesävirikistyksen valtionavusta, työntekijäin tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen korvausten korottamisesta. Vielä on lisättävä, että kansaneläkelaitos kahdesti vuoden kuluessa korotti niitä tuloarajoja, joiden perusteella oikeus kansaneläkelain mukaiseen lisäeläkkeeseen määräytyy, sekä että lisäeläkkeiden määriä nostettiin niinkään kahdesti, nimittäin heinäkuun 1 p:stä 1948 ja tammikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttama taloudellinen rasitus osoitti markkamääräisesti tuntuva nousua edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiassa palkkojen korotuksista sekä hintojen noususta ja siitä seuranneista hoitomaksujen ja avustusten korotuksista. Suhteellisesti rasitus oli kuitenkin edelleen varsin kohtuullinen. Tämä johtui nimenomaan siitä, että kaupungin asukkaiden oli tarvis turvautua köyhäinhoitoon edellisten vuosien tavoin verrattain vähäisessä määrässä. Niinpä välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä oli 8 326, mikä merkitsi 59 henkilön eli 0.7 %:n vähennystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku noussut 2.1 %, kun sitä vastoin tilapäistä avustusta — alle 2 500 mk:n suuruisia kotiaavustusta — saaneiden lukumäärä oli vähentynyt 19.0 %. Vuosia 1943—46 lukuunottamatta edusti välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku alhaisinta v:n 1924 jälkeen.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja arvoa siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1939	16 053	5.1	1944	6 768	2.0
1940	16 657	5.2	1945	7 049	2.1
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2
1942	9 554	2.9	1947	8 385	2.2
1943	7 672	2.3	1948	8 326	2.2

Niinkään oli huoltolautakunnan työtupiin otettujen työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa jatkuvasti sangen alhainen. Sitä vastoin nousivat sekä irtolais- että alkoholistihuollossa olleitten lukumäärät korkeimpiin arvoihinsa koko irtolais- ja alkoholistilakien voimassaoloaikana. Niistä uusista huoltotoimen alaan kuuluvista tehtävistä, jotka lautakunta kertomusvuonna sai suorittaakseen lapsilisälain ja sotilasavustuslain täytäntöönpanossa, aiheutui lautakunnalle menoja ainoastaan hallintokulujen muodossa.

Huoltotoimen kustannuksista voidaan mainita, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 97.4 milj. mk tehden kertomusvuonna 310 402 224 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Järjestösihteeri V. Porkkala
 Insinööri F. Kreander
 Leikkaaja L. Heinonen
 Ompelija E. Tilli

Varajäsenet:

Autonasentaja E. Nurminen
 Pastori F. Fernström
 Toimitussihteeri S. Niemimaa
 Toimitsija M. Romberg

Jäsenet:

Filosofian maisteri M. Borg-Sundman
 Rovasti F. E. Lilja
 Filosofian maisteri J. Saukkonen
 Terveys sisar M. Boman
 Tullivartija S. Lindroos
 Kirjaltaja I. Mattila
 Rouva S. Saveri
 Pankinjohtaja V. Sipi

Varajäsenet:

Varatuomari I. Sahlan
 Kauppatieteiden kandidaatti A. Puukari
 Toimitusjohtaja S. Saarinen
 Liittosihteeri H. Bjurström
 Tullaaja H. Enberg
 Pianoteknikko J. Virtanen
 Luennoitsija A. Rinne
 Filosofian maisteri A. Linko

Lisäjäsenet:

Siivooja A. Syrjälähti
 Levyseppä H. Kumpulainen
 Toimittaja O. Rikberg
 Teologian tohtori V. Päivänsalo
 Varatuomari M. Olsson
 Tarkastaja M. Björklund
 Rehtori H. Blomqvist
 Tullipäälysymies A. Forsström
 Rouva A. Appelberg
 Puhtaanapitotyöntekijä E. Hintikainen
 Rouva E. Niklander
 Toimistos sihteeri M. Tamminen

Varalijäsenet:

Pankkivirkailija A. Lindström
 Rouva V. Pessi
 Kappaampelija L. Pyykkö
 Kansakoululääkäri E. Alho
 Huoltojohtaja R. Orava
 Ekonomi S. Visapää
 Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
 Rouva L. Sjöblom
 Sairaanhoitajat V. Stenius
 Vaatturi G. Nyman
 Konttoristi E. Lankinen
 Filosofian maisteri O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Ia jäsen Saveri
 IIa jäsen Boman
 IIIa jäsen Lilja
 IVa jäsen Saukkonen
 Va lisäjäsen Kumpulainen

Ib lisäjäsen Päivänsalo
 IIb lisäjäsen Hintikainen
 IIIb lisäjäsen Rikberg
 IVb lisäjäsen Niklander
 Vb jäsen Lindroos

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huoltolautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Lindroos, Saveri, Saukkonen, Tilli ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vaille olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Rik-

berg, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Kumpulainen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Blomqvist.

Seitsemäs jaosto (ns. B-jaosto) käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Tilli ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Olsson.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Borg-Sundman ja jäsenenä jäsen Mattila.

Lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain edellyttämiä asioita käsittelemään asetettuun jaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä valittuina jäsenet Sipi ja Mattila.

Irtolaishuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä valittuina jäsenet Boman ja Saukkonen, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälähti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Saukkonen, Syrjälähti ja Tamminen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Niklander ja Appelberg. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Sipi, Lindroos, Niklander ja Appelberg.

Osastojaon ulkopuolella toimivaan siirtoväen huoltotoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola, jäseninä varalisäjäsen Orava sekä siirtoväen edustajana valittu kansakoulunopettaja H. Koivu.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt: kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Puukari, Niemimaa ja Saltzman;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Borg-Sundman ja jäsenenä Orava sekä varalla Virtanen, Sahlan ja Olsson; sekä työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Tilli sekä jäseninä Saveri, Visapää ja Forsström.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallinto-osastossa sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa oli kaupunginhallituksen jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kunnalliskodin johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 11 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 81 asiaa. ¹⁾ Hallinto-osasto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 189 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku ¹⁾	Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku
I	14	59	VI	15	133
II	12	67	B-jaosto	5	7
III	22	96	Omaisuusjaosto	8	140
IV	21	121	Kodinperustamisjaosto	26	855
V	11	38	Lapsilisäjaosto	16	17

¹⁾ Käsiteltyjen asioiden lukumääriä koskevat numerotiedot eivät ole verrannollisia aikaisempiin vuosiin, koska rationalisointitarkoituksessa samankaltaiset asiat on vuoden alusta lukien ryhmitelty samoihin pykäliin, kun sitä vastoin aikaisemmin kukin asia muodosti oman pykälänsä.

Irtolaishuolto-osasto piti 25 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 274. Alkoholistihuolto-osastolla oli 29 kokousta ja vastaava pöytäkirjojen pykäläluku oli 473. Siirtoväen huoltotoimikunta kokoontui 11 kertaa käsiteltyjen asioiden muodostaessa 26 pykälää. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 12 kokoukseen käsitellen niissä 218 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 14 kokousta ja niissä pykäläiä yhteensä 145. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 140 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 38 911 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 22 929. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

II. Tärkeimmät päätökset

Lapsilisälain toimeenpano. Heinäkuun 22 p:nä säädetyn ja lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain toimeenpanon tultua annetuksi huoltolautakunnan tehtäväksi lautakunta päätti ¹⁾ asettaa erityisen lapsilisäjaoston käsittelemään lapsilisäasioita niissä tapauksissa, joita lapsilisälain 8 §:n 2 momentin nojalla ei voida siirtää lautakunnan alaisen viranhaltijan päätettäväksi, sekä nimetä ne viranhaltijat, jotka määrätään lapsilisälain 8 §:n 2 momentin nojalla käyttämään huoltolautakunnan päätösvaltaa sanotussa lainkohdassa tarkoitetuissa asioissa. Samalla huoltolautakunta päätti lapsilisäasioiden hoitamiseksi perustaa lapsilisäkanslian, joka sijoitettiin Helsinginkadun taloon n:o 24.

Sotilasavustuslain toimeenpano. Kun heinäkuun 22 p:nä annetussa ja lokakuun 1 p:nä voimaan tullessa sotilasavustuslaissa säädetty asevelvollisten omaisten huoltotoiminta asianomaisen palveluksen aikana oli keskitetty huoltolautakunnan toimeenpantavaksi, päätti ²⁾ lautakunta mukauttaa sanotun avustustoiminnan suorittamisen lautakunnan ja huoltoviraston entiseen organisaatioon siten, että avustuksista päättäminen tuli köyhäinhoito-osaston jaostojen tehtäväksi ja käytännöllisistä toimenpiteistä huolehtiminen olemassa olevien huoltokanslioiden huoleksi.

Kotiaavustusten suuruus. Avohuollossa olevien köyhäinhoidon avunsaajien ravitsemustason pysyttämiseksi kohtuullisena hintatason ja kulutusolosuhteiden muuttuessa teki huoltolautakunta kertomusvuoden aikana seuraavat päätökset.

Sen johdosta että valtioneuvoston päätökseen nojautuva maidon ja ravintorasvojen hinnanalennusjärjestelmä, joka oli koskenut suurinta osaa avustuksensaajistakin, lokakuun 1 p:stä lukien lakkautettiin, päätti ³⁾ lautakunta että voimassa oleviin v:n 1947 vuosikertomuksessa tarkemmin selostettuihin perusavustuseriin oli lokakuun alusta lukien lisättävä alennuksia vastaavat kuukausittaiset lisäerät seuraavasti: alle 2 vuotiaalle lapselle 400 mk, v. 1929 tai sen jälkeen syntyneelle 2 vuotta täyttäneelle 270 mk, raskaalle tai imettävälle naiselle 300 mk, pysyvästi työkyvyttömänä pidettävälle sairaalle 300 mk, 65 vuotta täyttäneelle henkilölle 100 mk sekä perhelisää saavalle äidille 100 mk.

Samalla päätettiin myös tehdä avunsaajien puhtaus-, pesu- ym. menoihin myönnettäviin ns. käyttövaroihin lisäykset hintojen nousua vastaavasti.

Kun elintarvikkeiden säännöstelyn rakenteessa oli tapahtunut useita muutoksia eräiden tarvikkeiden tultua vapautetuiksi säännöstelystä ja eräiden toisten tarvikkeiden tultua määriltään tuntuvasti lisätyiksi, mitkä seikat yhdessä elintarviketilanteen yleisen parantumisen kanssa olivat aiheuttaneet melkoisia muutoksia kuluttajaperheiden elintarvikkekulutuksen rakenteessa, suoritettiin huoltovirastossa perusteellinen tutkimus ravintoavustussuunnitelmien uudelleen määräämistä varten. Tutkimuksen perusteella huoltolautakunta päätti ⁴⁾ määrätä kuukautisten ravintoavustusten perusnormit joulukuun 1 p:stä lukien seuraaviksi: kotona aterioivien, perheessä olevien 0—3 vuotiaiden lasten 750 mk:ksi, 4—6 vuotiaiden 1 000 mk:ksi, 7—10 vuotiaiden 1 250 mk:ksi, 11—15 vuotiaiden 1 500 mk:ksi ja yli 16 vuotiaiden 1 800 mk:ksi sekä yli 16 vuotiaiden yksinäisten henkilöiden 1 900 mk:ksi. Ulkona aterioivien ravintoavustussuunnitelma vahvistettiin 85 mk:ksi päivässä. Näiden normien soveltamisesta päätettiin samalla:

a) että norveja voidaan kussakin yksityistapauksessa tositarpeen mukaan lisätä sai-

¹⁾ Huoltol. 30 p. elok. 60 §. — ²⁾ S:n 18 p. lokak. 71 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 69 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 76 §.

rauden, raskaudentilan tai muiden niihin verrattavien, avustusehdotuksessa perusteltavien syiden nojalla, jolloin raskaudentila-, imettämis- ja sairaustapauksissa lisäavustukset on määrättävä niin suuriksi, että ne vastaavat kansanhuoltoviranomaisten antamien lisäannosten kustannuksia;

b) että vahvistettuja normeja vastaavia avustuseriä on vähennettävä avustettavan ja hänen elätettävinaan olevien perheenjäsentensä mahdollisten ansiotulojen määrällä, kun kuukausiansiosta ensin on asianomaisen jaoston harkinnan mukaan vähennetty 400—600 mk;

c) että huoltokansliat oikeutetaan ilman asianomaisen jaoston päätöstä korottamaan siihen mennessä myönnettyjä vakinaisia avustuksia niin, että ne eri asianhaarat huomioonottaen tulevat vastaamaan nyt vahvistettuja normeja; sekä

d) että toimitusjohtaja oikeutetaan elintarvikkeiden hintojen kohoamisen perusteella antamaan ohjeita normien soveltamisesta ja tarkistamisesta, jolloin vertailuperusteena on käytettävä marraskuun 1948 ravintoindeksiä.

Lopuksi on mainittava muuan lautakunnan päätös, joka välillisesti merkitsi avohuollossa olevien avunsaajien olojen parantamista. Ottaen huomioon heinäkuun 22 p:nä säädetyn lapsilisälain hengen ja tarkoituksen lautakunta periaatteessa päätti ¹⁾, ettei lapsilisää oteta tulona huomioon avunsaajien normaalisia huoltoavustuksia määrättäessä, vaan saavat avunsaajaperheet näissä tapauksissa vähentämättöminä täysin määrin käyttää lapsilisät lasten hoidon ja kasvatuksen aiheuttamiin kustannuksiin. Sen sijaan lasten erikoistarpeisiin avustusta anottaessa, mikäli niitä voidaan pitää elintason kohottamiseen tähtävinä, voidaan avustuseriä harkittaessa kohtuullisessa määrässä ottaa huomioon myös lapsilisät.

Eräiden lääkeaineiden myöntäminen köyhäinhuoltona. Ottaen huomioon ne tulokset, joita asiantuntijain lausuntojen mukaan oli saavutettu käytettäessä streptomysiiniä eräiden tuberkuloosilajien hoidossa, ja ne edut, jotka voitiin saavuttaa mm. sairaalahoitopäivien vähenemisen muodossa sanottua lääkettä käytettäessä, huoltolautakunta päätti ²⁾ periaatteessa, että köyhäinhuolto-osaston jaostot voivat myöntää maksusitoumuksia streptomysinhoidon hankkimiseen siinä tapauksessa, että kaksi päällikkölääkärin asemassa olevaa kaupungin virkalääkäriä puoltaa streptomysinhoidon antamista. Sanotut päätökset oli kuitenkin ennen täytäntöönpanoa ilmoitettava huoltotoimen toimitusjohtajalle mahdollista huolto-ohjesäännön 10 §:n 2 mom:n edellyttämää alistamista varten.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen osoittamien todellisten nettomenojen perusteella huoltolautakunta vahvisti ³⁾ v:n 1948 perimistöiminnassa noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi 170 mk ulkokuntalaisten hoidosta ja ns. valtion tapauksissa sekä 60 mk Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien henkilöiden hoidosta.

Utteruusrahat kunnalliskodissa. Kun työhön osallistuville kunnalliskodin hoidokeille kuukausittain myönnettävien ahkeruusrahojen edellisenä vuonna vahvistettu enimmäismäärä 500 mk oli hoidokkien yleisimmin käyttämien tarvikkeiden hintojen nousun vuoksi käynyt riittämättömäksi, huoltolautakunta päätti ⁴⁾ korottaa sanotun enimmäismäärän 1 000 mk:aan kuukaudessa syyskuun 1 p:stä lukien. Täysi utteruusraha oli kuitenkin maksettava vain työkykyisille ja ammatitaidon omaaville, mutta muille suhteessa heidän työsuorituksiinsa.

Kunnalliskodin hoidokkien käyttövarat. Koska se 500 mk:n suuruinen rahamäärä, jonka kunnalliskotiin saapuvat uudet hoidokit saivat omista varoistaan pitää hallussaan omaa käyttöönsä varten, oli hintatason muutosten vuoksi käynyt kohtuuttoman pieneksi, huoltolautakunta päätti ⁵⁾ korottaa summan 1 000 mk:aan.

Kunnalliskodin hoidokkien lomamääräykset. Huoltolautakunta päätti ⁶⁾ muuttaa tammikuun 31 p:nä 1938 vahvistetun kunnalliskodin järjestyssäännön 10 §:n, joka sisältää määräykset lomien myöntämisestä hoidokeille, seuraavaan loman saantia helpottavaan uuteen muotoon:

»Loma haluavan hoidokin tulee ilmoittautua osastonhoitajattarelle, joka voi myöntää loman, ellei lomakieltoa tai muuta perusteltua estettä ole. Jos loma on myönnetty,

¹⁾ Huoltol. 8 p. marrask. 75 §. — ²⁾ S:n 8 p. marrask. 77 §. — ³⁾ S:n 26 p. helmik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. elok. 49 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. tammik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 68 §.

saa hoidokki lomakirjan, johon on merkitty loma-ajan pituus. Lomakirja on lomalta palattua jätettävä takaisin osastonhoitajattarelle.

Jos osastonhoitajatar kieltää pyydetyn loman, on hänen alistettava kielteinen päätöksensä johtajan harkittavaksi.

Hoidokin anomuksen päästä kokonaan pois laitoksesta ratkaisee laitoksen johtokunta, jolle asian esittelee laitoksen johtaja».

Tervalammen alkoholistihuoltolan ohje- ja järjestyssäännöt sekä Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestys. Tervalammen työlaitoksen yhteyteen v. 1947 perustetussa väliaikaisessa alkoholistihuoltola-osastossa oli sisäisissä järjestelyissä noudatettu valtion alkoholistihuoltoloiden malliohjesääntöä ja Tervalammen työlaitoksen järjestyssääntöä. Malliohjesääntö sisälsi kuitenkin määräyksiä, jotka olivat ristiriidassa Helsingin kaupungin viranhaltijain johtosäännön kanssa, järjestyssääntö ei ollut yhdenmukainen muiden työlaitosten yhteisen järjestyssäännön kanssa ja päiväjärjestys oli käynyt epätarkoituksenmukaiseksi alkoholistihuoltolaosaston perustamisen jälkeen. Tämän vuoksi huoltolautakunta päätti ¹⁾ hyväksyä tarkoituksenmukaisiksi uusittuina

1) Tervalammen työlaitoksen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan ohjesäännön,

2) Tervalammen työlaitoksen ja sen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan järjestyssäännön; sekä

3) Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestyksen.

Hyväksytyt ohjesäännön sosiaaliministeriö vahvisti huhtikuun 10 p:nä. Järjestyssääntö ja päiväjärjestys määrättiin astumaan voimaan huhtikuun 1 p:nä.

Työtulospisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa. Työlaitosten keskusliiton suosituksen johdosta hallinto-osasto korotti ²⁾ tammikuun 1 p:stä 1949 lukien työtulospisteen raha-arvon 30 mk:ksi ja elatuskustannusten raha-arvon 150 mk:ksi päivältä.

Perimistöimienpiteiden tehostaminen. Sodan päättymisen jälkeen oli Helsingissä todettu, että tapaukset, joissa perheen huoltajat laiminlöivät perheensä elatuksen joko muuttaen pois kotoaan tuntemattomiin tai avioerotapauksissa jättämällä vaimolle ja lapsille maksettaviksi määrättyt elatusavut suorittamatta, olivat suuresti lisääntyneet. Tästä oli ollut seurauksena, että hylätyt perheet olivat usein joutuneet turvautumaan huoltolautakunnan avustuksiin. Kun oli osoittautunut, että sanotunlaisten elatusvelvollisten saattaminen korvaamaan perheittensä köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset oli tavanomaisin menetelmin mahdotonta, koska he muuttelemalla paikkakunnalta toiselle pysyivät viranomaisten saavuttamattomissa, päätti ³⁾ huoltolautakunta asian periaatteellisen tärkeyden huomioonottaen, että sellaisten perheensä elatuksen laiminlyöneiden miesten, joiden perheiden oli ollut turvaututtava köyhäinhoitoon, etsimiseksi julkaistaisiin virallisessa lehdessä köyhäinhoidon korvausta ja työvelvollisten työlaitokseen toimittamista koskevan vaatimuksen tiedoksiannosta sekä työvelvollista koskevasta etsintäkuulutuksesta marraskuun 3 p:nä 1933 annetussa asetuksessa tarkoitettut asiakirjat sekä ryhdyttäisiin muihinkin samassa asetuksessa edellytettyihin toimenpiteisiin.

Keuhkotuberkuloottisten huollettavien kansaneläke. Kansaneläkelain 104 §:n nojalla on Helsingissä kansaneläke maksettu huoltolautakunnalle mm. niissä tapauksissa, jolloin kyseistä eläkettä nauttiva varaton henkilö on joutunut huoltolautakunnan maksusitoumuksella hoidettavaksi tuberkuloosisairaalaan tai -parantolaan. Tällaisissa tapauksissa oli huoltolautakunnassa asianomaisen jaoston päätöksellä luovutettu huollettavan henkilökohtaiseen käyttöön kuukausittain määrätty osa eläkkeestä, mikä osa viimeksi oli ollut 500 mk kuukaudessa eli noin kolmannes eläkkeestä, kun sitä vastoin muu osa oli käytetty huoltokustannusten korvaamiseen. Näistä järjestelyistä oli ollut seurauksena sellainen epäkohta, että kyseiset henkilöt olivat joutuneet huonompaan asemaan kuin ne vähävaraiset, joille sairaalasta oli saatu järjestymään vapaapaikka ja jotka tällöin saavat vapaasti itse määrätä kansaneläkkeestään, koska huoltolautakunnalla ei ole mitään oikeutta vapaapaikalla olevan kansaneläkkeeseen. Ottaen huomioon, että vapaapaikalle määrääminen käytännöllisistä syistä usein oli sattumanvaraista ja että osa varattomistakin pääsi vapaapaikalle sekä että asialla lisäksi oli taudin laatuun katsoen

¹⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 22—24 §. — ²⁾ Hallinto-os. 29 p. jouluk. 189 §. — ³⁾ Huoltol. 2 p. tammik. 6 §.

merkitystä mielialaan ja paranemiseen, huoltolautakunta päätti ¹⁾, että heinäkuun 1 p:stä lähtien keuhkotuberkuloottisten kansaneläke jätetään asianomaisen käyttöön siinäkin tapauksessa, että hänestä on annettu tuberkuloosisairaalle tai -parantolalle maksusitoumus, kuitenkin ehdoin että huollettavalla on köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus Helsingissä ja etteivät asianomaisen elämäntavat anna aiheutta epäillä, että eläkettä tul-taisiin väärinkäyttämään.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunta valitsi ²⁾ edustajakseen tilapäismajoitusolojen parantamista selvittelevään kaupunginhal-lituksen asettamaan komiteaan huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajakseen apulaisjohtaja O. Toivolan; hallinto-osasto valitsi ³⁾ niiden 15 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahaa myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisäjäseniä; hallinto-osasto valitsi ⁴⁾ huoltolautakunnan edustajaksi Helsingin vapaan huollon keskuksen v:ksi 1949 huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajaksi apulaisjohtaja H. Lindroosin. Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että kaupunginvaltuusto oli lokakuun 27 p:nä valinnut Uudenmaan työlaitosliiton liitto-valtuustoon tammikuun 1 p:nä 1949 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi kaupungin varsinaiseksi edustajaksi huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajaksi apulaisjohtaja O. Toivolan.

III. Esitykset

Sosiaaliministeriölle lautakunta teki esityksen ⁵⁾, että sosiaaliministeriö ryhtyisi sel-lisiin toimenpiteisiin, ettei vaarallisia alkoholisteja eikä irtolaisia, ainakaan ensikerta-laisia, vastaisuudessa säilytettäisi asian käsittelyvaiheen aikana vankilassa, vaan että lääninhallituksen ryhtyessä asiaa käsittelemään heidät määrättäisiin välittömästi siir-rettäviksi asianomaisiin laitoksiin odottamaan lääninhallituksen lopullista päätöstä.

Kaupunginhallitukselle lautakunta tai sen hallinto-osasto tekivät seuraavat tärkeim-mät esitykset:

esitys, että viipymättä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Helsingin satama-alueiden eristä-miseksi siten, etteivät asiaankuulumattomat ja varsinkaan irtolaisnaiset olisi tilaisuudessa käymään satamissa olevissa aluksissa ⁶⁾;

esitys kunnalliskodin laajennussuunnitelman toteuttamisen ottamisesta kiireellisesti käsiteltäväksi huoltolautakunnan joulukuun 3 p:nä 1947 tekemän esityksen ja huolto-laitoskomitean ehdotusten pohjalta ⁷⁾;

esitys, että kunnalliskodin sikala- ja maanviljelystoiminta lakkautettaisiin syyskuun 1 p:ään mennessä, kuitenkin niin, että laitoksen kolmen hevosen elättämistä varten jat-kettaisiin rehunviljelystä n. 7 ha:n alueella ⁸⁾;

esitys potilashissin rakentamisesta kunnalliskodin sairasosastorakennukseen paari-potilaiden ja ruumiiden kuljettamista varten sekä tarvittavan määrärahan varaamisesta v:n 1948 lisämenoarvioon ⁹⁾;

esitys, että Tervalammen työlaitokseen, entisen hoitopaikkojen luvun käytyä lisään-tyneen työlaitohoidon tarpeen vuoksi riittämättömiksi, rakennettaisiin väliaikainen hoidokkirakennus 58—60 hoidokille, minkä rakennuspiirustusten ja kustannusarvion laatiminen annettaisiin talorakennusosaston tehtäväksi sekä kustannusarvion edellyt-tämä määräraha merkittäisiin v:n 1949 talousarvioon ¹⁰⁾; sekä

esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä 30 vuoden uskollisesta palveluksesta huoltoviraston viranhaltijoille apulaisjohtaja H. Lindroosille, kanslianhoi-taja E. Hartikaiselle, kanslianhoitaja V. Paulinille, toimistoapulaiselle N. Johanssonille ja ylijärjestysmies H. Liimataiselle, kunnalliskodin viranhaltijoille johtaja H. Vaahter-linnalle, konemestari K. Lehtiniemelle ja osastonhoitajat T. Tarvaiselle sekä työtupien viranhaltijalle työtuvanhoitaja I. Allénille, niinkään kultaisen ansiomerkin myöntämi-sestä eläkkeelle siirtyville, pitkäaikaisesti ja nuhteettomasti palvelleille kunnallis-kodin viranhaltijoille vartija A. Johanssonille ja käsityönohjaaja V. Salmelle

¹⁾ Huoltol. 26 p. huhtik. 37 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 29 §. — ³⁾ Hallinto-os. 19 p. kesäk. 77 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. jouluk. 157 §. — ⁵⁾ Huoltol. 6 p. elok. 48 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 14 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. elok. 61 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. maalisk. 20 §. — ⁹⁾ Hallinto-os. 13 p. toukok. 71 §. — ¹⁰⁾ Huoltol. 9 p. kesäk. 45 §.

sekä hopeisen ansiomerkin myöntämisestä kunnalliskodin pesuapulaiselle M. Hiedalle¹⁾

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle esityksiä eräiden virkojen uudelleenjärjestelystä, tilapäisestä työvoimasta, määrärahoja koskevia esityksiä sekä vähäisempiä juoksevia virastoasioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat kaupunginhallitukselle annetut.

Vanhainkodin paikkakysymys. Kuten v:n 1947 toimintakertomuksesta kävi selville yhtyi huoltolautakunta aikanaan ns. huoltolaitoskomitean esityksiin, että Käpylän kunnalliskodin välittömään läheisyyteen rakennettaisiin n. 600—700 paikkaa käsittävä, kunnalliskodin osastona toimiva vanhainkoti, jota varten Koskelantien kaakkoispuolelta varattaisiin esityksissä määritelty alue. Sittenmin oli ilmennyt, että osittain samalle alueelle oli suunniteltu rakennettavaksi suuri raitiotie- ja omnibusvaunujen halli ja että asiassa pyrittiin sellaiseen ratkaisuun, että osa huoltolautakunnan ehdottamasta alueesta olisi varattava vanhainkodille ja osa raitioteiden hallille. Rahatoimenjohtajan suullisesti pyydettyä kaupunginhallituksen puolesta huoltolautakunnalta kiireellisesti lausuntoa asiasta huoltolautakunta päätti²⁾ lausunnossaan ilmoittaa pysyvänsä aikaisemmassa, koko ehdotetun alueen luovuttamista vanhainkodille koskevassa esityksessään. Asiasta pidettiin sittemmin syyskuun 24 p:nä huoltolautakunnan ja liikennelaitoksen lautakunnan edustajien yhteinen informaatioluontoinen neuvottelukokous, jonka jälkeen huoltolautakunta, kaupunginhallituksen pyydettyä siltä lokakuun 5 p:lle päivätyllä lähetteellään lausuntoa raitiotiehallien paikkakysymyksestä, saattoi lausunnossaan³⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut huomauttamista ehdotettua paikkaa vastaan, varsinkin kun alueelle tulisi rakennettavaksi yksinomaan raitiovaunuhalli. Samalla lautakunta esitti toivomuksen vanhainkotosaston paikkakysymyksen ja rakentamisen kiireellisen ratkaisemisen välttämättömyydestä.

Kunnalliskodin vanhusten viihtyisyys. Kaupunginkanslia pyysi lokakuun 11 p:lle päivätyllä lähetteellään huoltolautakunnan lausuntoa kaupunginvaltuutettujen V. Päivänsalon ym. tekemästä valtuustoaloitteesta, joka koski vanhusten viihtyisyyden lisäämistä ja vanhusten viihtyisyyden ja aseman turvaamista kaupungissa yleensäkin. Huoltolautakunta käsitteli⁴⁾ asiaa kahdessa eri kokouksessaan pyytäen asiasta myös kunnalliskodin johtokunnan lausunnon. Antamassaan lausunnossa lautakunta totesi, että perussyyinä kunnalliskodin epävihtyisyyteen oli sen rakennusten vanhanaikaisuus ja epätarkoituksenmukaisuus sekä tilanpuute, jotka tekivät mahdolliseksi hoidokkien ryhmittelyn asianmukaisella tavalla, mistä johtuviin epäkohtiin ei ollut mahdollista saada lopullista parannusta ennen uuden vanhainkotosaston rakentamista ja koko laitosten uudistamista. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota kaikkiaan seuraaviin viiteen eri pääkohtaan, joiden kohdalla parannukset olivat tarpeellisia ja joiden osalta oli jo ryhdyttykin kaikkiin käytettävissä oleviin toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi: hoidokkientarkoituksenmukainen ryhmittely osastoille ja huoneisiin, henkilökohtaisen vapauden lisääminen kunnalliskodissa ja vaatetuksen parantaminen sekä laitoksen liinavaatetilanteen parantaminen ja kunnalliskodin ruokataloudessa todetut epäkohdat. Edelleen mainittiin hoidokkien viihtyisyyden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Lautakunta huomautti samalla siitä, että useimpien näiden pääkohtien kohdalla suunniteltujen parannusten toteuttaminen riippui taloudellisista mahdollisuuksista, ja oli lautakunta tehnytkin sekä talousarvioesityksissään että muissa esityksissään useita määrärahojen myöntämistä koskevia ehdotuksia.

Työtupien huoneistotilat. Tammikuun 21 p:lle päivätyllä lähetteellään pyysi kaupunginkanslia lausuntoa eräiden työtupien huoneistotilojen luovuttamisesta elintarvikekeskuksen laajentamista varten. Kun ehdotettu suunnitelma näytti mm. tekevän mahdolliseksi ruokatarjoilun jatkamisen entiseen tapaan työtupien hoidokeille sekä tulevan

¹⁾ Hallinto-os. 2 p. helmik. 16 §, 6 p. elok. 101 § ja 1 p. lokak. 133 §. — ²⁾ Huoltol. 26 p. toukok. 40 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 65 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. lokak. 67 § ja 8 p. marrask. 74 §.

suuresti vaikeuttamaan työtupien myymälän toimintaa, huoltolautakunta ilmoitti ¹⁾ asettuvansa vastustamaan muutoksia esitettyjen suunnitelmien mukaisina.

Uudenmaan työlaitosliiton tarjous. Uudenmaan työlaitoksen liittohallitus oli marraskuun 16 p:nä ilmoittanut kaupunginvaltuustolle tarjoavansa yhteensä 10 lisähoitopaikkaa Uudenmaan työlaitoksessa jäsenkuntien ostettavaksi 400 000 mk:n yksikköhinnasta. Huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti ²⁾ kaupunginhallituksen asiassa tekemän lausuntopyynnön johdosta kantanaan, ettei kaupungilla ollut syytä lunastaa tarjottuja paikkoja lunastushinnan korkeuden vuoksi ja koska kaupungille oli edullisempaa tyydyttää työlaitospaikkatarpeensa rakentamalla Tervalammen työlaitos riittävän suureksi.

Katajanokan kalliosuojan majoipaikka. Kaupunginkanslia pyysi tammikuun 19 p:lle päivätyllä lähetteellään huoltolautakunnan lausuntoa terveydenhoitolautakunnan ja poliisilaitoksen aloitteista, joissa esitettiin, että Katajanokan kalliosuojassa oleva työttömien merimiesten ja muiden asunnottomien miesten tilapäismajoituspaikka otettaisiin kaupungin hallintaan lähinnä huoltolautakunnan alaiseksi sosiaalisesti huoltolaitokseksi. Aloite oli johtunut siitä, että sanotussa Koulumatkailutoimisto oy:n hoitamassa majoipaikassa oli esiintynyt jatkuvia vakaviakin järjestyshäiriöitä, minkä vuoksi toimiston erivapaus majoipaikan pitoon oli ehdotettu lopetettavaksi. Huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti yksityiskohtaisesti perustellussa lausunnossaan ³⁾ vastustavansa majoipaikan ottamista kaupungin hallintaan, mutta sen tarpeen yhä jatkuessa puoltavansa sen hoidon jättämistä entiselle hoitajatoimistolle mahdollisesti asetettavin erinäisin ehdoin sekä mahdollisen kaupungin taloudellisen tuen varassa.

Viljelyspalstatoiminnan lopettaminen. Kun v. 1934 aloitettu, erillisen viljelyspalstatoimikunnan alaisena tapahtuva viljelyspalstatoiminta oli muuttuneiden olosuhteiden vuoksi käynyt tarpeettomaksi ja sitä hyväkseen käyttävien perheiden luku sangen vähäiseksi, oli viljelyspalstatoimikunta ehdottanut toiminnan lopetettavaksi v:n 1948 alusta lukien. Kaupunginkanslian pyydettyä helmikuun 27 p:lle päivätyllä lähetteellään asiasta huoltolautakunnan lausuntoa huoltolautakunta ilmoitti ⁴⁾ yhtyvänsä lopettamishdotukseen, kuitenkin sillä ehdolla, että halukkaille avunsaajille ja muillekin huoltolautakunnan suosittelimille varattomille henkilöille annettaisiin kiinteistötoimiston hoitaman palstaviljelytoiminnan puitteissa viljelyspalstat vuokravapaasti.

Raittiuslautakunnan perustaminen. Huhtikuun 16 p:lle päivätyllä lähetteellään kaupunginhallitus pyysi lausuntoa kaupunginvaltuuston maaliskuun 31 p:nä käsittelemästä kysymyksestä raittiusvalistuslautakunnan muuttamisesta raittiuslautakunnaksi. Lausunnossaan huoltolautakunta, viitaten mm. raittiuslautakunnan merkitykseen huoltotyönkin kannalta tärkeän ehkäisevän raittius työn alalla, puolsi ⁵⁾ raittiuslautakunnan asettamista ja esitti, että sille annettaisiin raittiuslautakuntien malliohjesäännössä mainitut tehtävät kuitenkin sellaisin rajoituksin, että eräissä tärkeimmissä väkijuomapolitiittisissa kysymyksissä lautakunnan esitykset voitaisiin määrätä alistettaviksi kaupunginhallituksen tutkittaviksi.

Virkasääntökomitean mietintö. Huoltolautakunta antoi ⁶⁾ kaupunginkanslian huhtikuun 12 p:lle päivätyyn lähetteen johdosta lausunnon virkasääntökomitean välimietinnöstä tehden lausunnossaan mm. ehdotuksen, että loka—toukokuun aikana nautittuun vuosilomaan liittyisi oikeus saada 3 vuorokauden lisäloma viikkoa kohden. Myöhemmin antoi ⁷⁾ hallinto-osasto virkasääntökomitealle sen syyskuun 2 p:lle päivätyssä kirjeessään pyytämän lausunnon komitean mietinnöstä, tehden huomautuksia mm. sääntöpalkkaisten virkojen täyttämistä, ikäkorotusten myöntämisjärjestystä, ylityökorvauksia ym. koskevien mietinnön kohtien johdosta.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomukset. Eri järjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: Helsingin vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada 1 milj. mk:n suuruinen avustus juokseviin hallintomenoihinsa ⁸⁾; Oulunkylän vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada apurahaa 40 000 mk sellaisiin juokseviin menoihinsa, joita ei voida suorittaa varsinaisilla avustusvaroilla ⁹⁾; Kansanavun Helsingin paikallistoimikunnan anomuksesta saada 1 milj. mk:n suuruinen avustus hallintomenoihinsa ¹⁰⁾; viidentoista eri jär-

¹⁾ Huoltol. 26 p. helmik. 9 § — ²⁾ Hallinto-os. 3 p. jouluk. 167 §. — ³⁾ S:n 19 p. maalisk. 41 §. — ⁴⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 21 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 35 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 34 §. — ⁷⁾ Hallinto-os. 1 p. lokak. 128 §. — ⁸⁾ Huoltol. 26 p. helmik. 10 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. helmik. 11 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. helmik. 12 §.

jestön ja yhdistyksen anomuksesta, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi¹⁾; Finlands lönhörda förening (Suomen huonokuuloisten yhdistys) nimisen järjestön anomuksesta, että sille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin 10 000 mk toimintansa tukemiseen ja 50 000 mk sarjakuulolaitteiden hankkimiseksi²⁾; Kansan raittiusapu nimisen yhteiselimen anomuksesta saada avustusta suorittamaansa vapaaehtoista alkoholistityötä varten³⁾; Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat 60 000 mk:n ja 80 000 mk:n avustusten saamista lämmittelytuvan ylläpitämistä varten kodittomille miehille⁴⁾; sekä Finlands svenska socialarbetares förening nimisen järjestön anomuksesta saada apuraha kunnallisten sosiaalityöntekijäin keskuudessa suorittamansa valistustyön tehostamiseksi⁵⁾.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltajärjestöille tuhatmäärin yksityisiä henkilöitä ja huolonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. huoltotarkastajat R. Bronck ja A. Mariani. Asiamiestoimiston notaariksi valittiin J. Antman. Lapsilisälain täytäntöönpanon aiheuttamien käytännöllisten organisaatiotehtävien helpottamiseksi ja selvittämiseksi teki huoltotoimen toimitusjohtaja heinä-elokuun taitteessa kaupunginhallituksen määräyksestä virkamatkan Tukholmaan tutustuakseen sikäläisiin järjestelyihin lapsilisäasiain hoidossa.

Huoneistot ym. Lokakuun 1 p:stä lukien avattiin keskusviraston yhteyteen erillinen lapsilisäkanslia, joka sijoitettiin entiseen työtupien puutyöosaston huoneistoon It. Alppirinne 1. Lapsilisien maksattamistyötä varten hankittiin kansliaan kaupunginhallituksen myöntämällä määrärahoilla sähkökäyttöiset Adremapainokone ja -pistoituskone.

Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna aluksi entiseen tapaan arkipäivisin klo 9—14, paitsi lauantaisin ja juhla-aattona klo 9—13. Huoltokanslioiden työtehon lisäämiseksi supistettiin yleisön vastaanottoajat lokakuun 1 p:stä lukien vastaavasti klo 10—13 ja 10—12.

Kansliatyö. Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 19 140, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä 1. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliaan sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 3 809, joista rekisterikanslia käsitteli 1 746 ja loput valmisteltiin eri huoltokanslioissa.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa vuoden kuluessa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli 115 138, jotka jakautuivat eri kanslioiden osalle taulukkoliitteen I osoittamalla tavalla. Näiden kanslioiden huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 22 400 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi ja jakautuivat ne eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 3 790, II 3 212, III 3 931, IV 5 019, V 2 348 ja VI (laitoskanslian) 4 100. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 521 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 12 915.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6 234 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 158 397 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 3 675 ja oli niiden kokonaisuudessaan vuoden lopussa 154 949. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 1 746 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 145 tapauksessa ja 601 tapauksessa varattomuustodistus. Rekisterikans-

¹⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 27 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 36 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 38 §. — ⁴⁾ Hallinto-os. 2 p. helmik. 11 § ja 19 p. kesäk. 82 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. jouluk. 184 §.

lian huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 3 756 tutkimuskäyntiä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 885 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 5 063.

Lapsilisäkanslia otti vastaan kaikkiaan 50 670 lapsilisäilmoitusta, joiden perusteella lapsilisä myönnettiin 48 530 nostajalle, minkä lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta esiintyivät lapsilisän nostajina huostassa tai laitoksissa hoidettavina olevien lasten osalta. Epäävä päätös tehtiin 389 tapauksessa.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 329 uutta irtolaistapausta ja 1 332 uutta alkoholistitapausta. Kanslian huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 8 290 tapausta, joista uusintakäsittelyyn joutui 6 629 edellisinä vuosina rekisteröityä irtolais- ja alkoholistitapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 25 033. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 279, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 228, jälkivalvontapäätöksiä 212, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 228 ja pakkotyöhön lähettämispäätöksiä 43; kotikuntaan lähetettiin 172 irtolaista. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 2 021, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 916, jälkivalvontapäätöksiä 334 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 314. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista, luvultaan 907, ja alkoholistihuollossa olleista luvultaan 3 117, on edempänä luvuissa irtolaislakiin perustuva huolto ja alkoholistihuolto-lakiin perustuva huolto. Lisäksi annettiin kansliasta työvoimaviranomaisille lausuntoja 553 ns. pinnariksi epäilyistä henkilöstä. Nuoria väkijuomien käyttäjiä, jotka joutuivat huoltoon ns. raittiushuoltolain nojalla, oli 266. Tarkempi selvitys raittiushuollon kohteeksi joutuneista on edempänä luvussa Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston johtosäännön mukaisten viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 toimintakertomuksessa yksityiskohtaisesti selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta.

Yleinen kanslia, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuus-kansliaksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä jouduttiin lautakunnan puolesta runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana tuli kanslian hoidettavaksi 1 032 uutta asiaa. Kansliassa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 073 henkilöä ja lopussa 1 083 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 621 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 145 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 742, joista 550 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 746, joista 528 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 893 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 208:aan.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 302 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 870 huoltolautakunnan, 196 lastensuojelulautakunnan ja 30 molempien antamaa huoltoa, minkä lisäksi 206 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 201 sotasiirtolaisen saamasta huollosta, viidelle henkilölle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista sekä 131 henkilölle sotilasavustuksen nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta, jotka oli rahoitettu huoltolautakunnan määrärahoihin, mutta jotka valtio kokonaan maksaa. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli

täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 91.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 11 176 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 8 225 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 2 951 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 736, joista 1 574 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 235 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 749 ja lastensuojelulautakunnan 486. Työlaitoksen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 35 miestä ja 2 naista. Tässä on syytä huomauttaa, että yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistöiminta tapahtuu toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltokansliossa L-kanslian valvomana sekä että kansliassa toimivat seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia keskitetysti perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen pakolla toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainkanslia, joka keskitetysti hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvia tehtäviä, huoltolautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä yms. koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 7 432 henkilöä eli 1.9 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 518, naisia 4 647 ja alle 16-vuotiaita lapsia 267. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 151 henkilöä eli 2.1 %. Varsinaisten avustettujen luku oli, v. 1943—45 ja 1947 lukuunottamatta, pienempi kuin minään vuonna v:n 1924 jälkeen.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiaavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 894 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 210 henkilön eli 19.0 %:n vähennystä. Samalla kun turvautuminen köyhäinhoidon avustukseen oli varsinaisten avustuksensaajain kohdalla hieman noussut, oli tilapäisten avunsaajain määrä vähentynyt. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 8 326 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti osalliseksi 2 064 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 360 ja lapsia 1 704. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 10 390, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisisältymättöminä ja niistä erillään pidettävänä ryhmänä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 893 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 105 henkilöä.

Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1939—48 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	12 249	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	16 053	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	20 425	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	3.9	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1	1.9	1.9
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	5.1	5.2	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillises- ti avustetut	6.5	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7	2.8	2.7

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 79.7 % syntynyt muulla paikkakunnalla ¹⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.6 %, maamme kaupungeissa 35.6 %, ulkomailla 4.7 % ja 0.1 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä ¹⁾ syntyneitä.....	1 928	3 971	27	5 926
%:na varsinaisista avunsaajista	76.6	85.5	10.1	79.7

Siten siis yli $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläis-syntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 693 henkilöllä eli 22.8 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	563	1 048	82	1 693
%:na varsinaisista avunsaajista	22.4	22.6	30.7	22.8

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	2 715	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693
%:na varsinaisista avunsaajista ...	22.2	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8	22.3	22.8

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus lähenteli siis neljättä osaa kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 65.2 %, josta mielisairaus 20.3 %, tuberkuloosi 6.7 %, vajaamielisyys 2.2 %, nivelreumatismi 0.8 %, raajarikkoisuus 0.7 %, sokeus ja kuurous 0.6 % sekä muut sairaudet 33.9 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 22.5 %:lla ja seuraavina huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.8 %:lla, riittämätön ansio 1.5 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.3 %:lla, perheen suurilukuisuus 1.0 %:lla, synnytys 0.9 %:lla, työttömyys 0.8 %:lla, aviopuolison kuolema 0.3 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 4.7 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävä, että muutamissa syyryhmissä suku-

¹⁾ Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

puolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 29.7 %:lla, mutta miehillä vain 9.2 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 14.3 %:lla ja naisista vain 2.7 %:lla sekä muu sairaus miehillä 41.0 %:lla ja naisilla 30.0 %:lla. Aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
Vanhuudenheikkous	18.7	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5
Mielisairaus ja vajaamielisyyt	16.8	15.2	16.9	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5
Muut sairaudet ¹⁾	38.7	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7
Aviopuolison kuolema	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3
Perheen suurilukuisuus	0.8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	5.9	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5
Työttömyys	13.8	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8
Muut syyt ³⁾	5.2	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 28.8 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 56.2 %:lla ja jokin muu syy 15.0 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyin ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy esiintyi 1 320 henkilön kohdalla, joista 587:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 158:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 155:llä riittämätön ansio sekä 41:llä perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiaivustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Yksinomaan laitoksessa olleita	1 326	2 158	221	3 705
» yksityishoidossa olleita	2	—	—	2
» kotiaivustusta saaneita	636	1 871	17	2 524
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita	554	617	29	1 200
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiaivustusta saaneita	—	1	—	1
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhuoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaivustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 880	2 776	250	4 906
Yksityishoidossa olleita	2	—	—	2
Kotiaivustusta saaneita	636	1 871	17	2 524
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. —

²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irtas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt. — ⁴⁾ Kotiaivustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaivustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Laitohoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 4 906 henkilöä eli 66.0 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 66.9%) ja yksinomaan kotiavustusta 34.0 % (edellisenä vuonna 33.1 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 % (edellisenä vuonna 0.03 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1948 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 129	2 961	12	4 102
Lyhytaikainen.....	1 389	1 686	255	3 330
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

Suurimmalla osalla eli 55.2 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 44.8 %, mutta naisista 63.7 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 4.5 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran alentunut.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittivät siten, että heistä oli naimattomia 46.2 %, naimisissa olevia 23.0 %, eronneita 9.5 % ja leskiä 21.3 %. Miehet ja naiset ryhmittivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 42.7 %, naimisissa olevia 39.0 % ja leskiä 7.7 %, oli naisista naimattomia 48.1 %, vajaa kolmasosa eli 28.6 % leskiä ja vain 14.3 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 10.6 % ja naisista 9.0 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 71.5 % aviosyntyisiä ja loput 28.5 % aviottomia. Isä oli kuollut 27 avustetulta lapselta ja 45 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 96.4 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.6 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen.

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	31	1.2	24	0.5	55	0.8
20—29	249	9.9	453	9.7	702	9.8
30—39	491	19.5	576	12.4	1 067	14.9
40—49	612	24.3	612	13.2	1 224	17.1
50—54	256	10.2	294	6.3	550	7.7
55—59	213	8.5	273	5.9	486	6.8
60—69	364	14.4	887	19.1	1 251	17.4
70—	302	12.0	1 528	32.9	1 830	25.5
Yhteensä	2 518	100.0	4 647	100.0	7 165	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli miltei puolet eli 49.8 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 57.8 %, mutta miesten kohdalla 34.9 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 17.1 % ja 14.9 %: Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.3 % ja 30—39 19.5 %, naisista vastaavasti 13.2 % ja 12.4 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	64	2.5	98	2.1	162	2.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	32	1.3	52	1.1	84	1.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	185	7.4	501	10.8	686	9.6
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	134	5.3	307	6.6	441	6.1
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	961	38.2	997	21.4	1 958	27.3
Muita työntekijöitä	849	33.7	1 018	21.9	1 867	26.1
Merimiehiä ja kalastajia	54	2.1	12	0.3	66	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	65	2.6	60	1.3	125	1.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 012	21.8	1 012	14.1
Muun elinkeinon harjoittajia	23	0.9	133	2.9	156	2.2
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	151	6.0	457	9.8	608	8.5
Yhteensä	2 518	100.0	4 647	100.0	7 165	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei $\frac{3}{4}$, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli yli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 53.2 % ja muita työntekijöitä 17.2 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys ¹⁾ osoittaa: 1 871 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 671 2 huoneen asunnoissa sekä 197 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 074 ja yömajoissa 247 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 46.1 %, kahden huoneen 16.5 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa asui 4.9 %, asukkeina 26.4 % sekä yömajoissa 6.1 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidosta saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoido

Köyhäinhuoltolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 880 miestä, 2 776 naista ja 250 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 4 906 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 869).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 970 709 (edellisenä vuonna 956 061), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 197.9 huoltopäivää (edellisenä vuonna 196.4). Keskimääräinen huoltopäiväluku nousi miesten kohdalla 181.6 päivästä 181.9 päivään ja naisten kohdalla 217.3 päivästä 222.2 päivään sekä aleni lasten kohdalla 48.0 päivästä 47.2 päivään. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

¹⁾ Ks. taulukkoliite 2, siv. 40.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1948

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	1 880	2 776	4 656	341 945	616 962	958 907	206.0
Kaupungin omat laitokset	1 670	2 252	3 922	302 394	516 307	818 701	208.7
<i>Huollolautakunnan alaiset</i>	488	731	1 219	113 705	204 291	317 996	260.9
Kunnalliskoti	451	731	1 182	107 868	204 291	312 159	264.1
Tervalammen työlaitos	53	—	53	5 419	—	5 419	102.3
» alkoholistihuoltola	5	—	5	418	—	418	83.6
<i>Sairaalat</i>	774	712	1 486	44 961	38 632	83 643	56.3
Marian sairaala	298	258	556	8 707	8 317	17 024	30.6
Kivelän sairaala	228	325	553	11 595	19 513	31 108	56.3
Tuberkuloosisairaala	245	70	315	22 922	7 212	30 134	95.7
Kulkutautisairaala	17	28	45	337	600	937	20.8
Malmin sairaala	44	54	98	1 400	3 040	4 440	45.3
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskus-</i>							
<i>kodit</i>	536	904	1 440	143 728	273 334	417 062	289.6
Nikkilän sairaala	438	771	1 209	134 169	252 685	386 854	320.0
Kivelän sairaala	100	122	222	9 518	17 791	27 309	123.0
Keskuskodit	1	30	31	41	2 858	2 899	93.5
Muiden omistamat laitokset	264	611	875	39 551	100 655	140 206	160.3
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	13	200	213	3 335	38 025	41 360	194.3
Vanhainkoti Altenheim	—	7	7	—	2 288	2 288	326.9
» Annikoti	—	4	4	—	1 067	1 067	266.6
» Aurinko	—	1	1	—	339	339	339.0
» De gamlas hem	—	10	10	—	3 082	3 082	308.2
» Helenahemmet	—	1	1	—	71	71	71.0
» Hemgården	—	3	3	—	1 098	1 098	366.0
» Iitala	—	6	6	—	1 861	1 861	310.2
» Maria yhdistyksen	—	22	22	—	5 672	5 672	257.9
» Martta-koti	—	1	1	—	366	366	366.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	4	4	—	1 464	1 464	366.0
» Ruotsalaisen metodistiseura-	—	8	8	—	2 143	2 143	267.9
» Sjömansro	1	—	1	366	—	366	366.0
» Syysaurinko	—	1	1	—	366	366	366.0
» Taloustyöntekijän yhdis-	—	3	3	—	260	260	86.7
» Venäläisten	11	32	43	2 603	10 131	12 734	296.1
Lepokoti Lepopirtti	—	1	1	—	92	92	92.0
Äitienkoti Ensikoti	—	35	35	—	2 174	2 174	62.1
» Solhem	—	2	2	—	317	317	158.5
Pippingskjöldin hoitola	—	43	43	—	2 730	2 730	63.5
Emmauskoti	—	12	12	—	511	511	42.6
Kuhankosken tyttökoti	—	4	4	—	1 158	1 158	289.5
Kuuromykkäkoti Salmela	1	—	1	366	—	366	366.0
» Ävik	—	3	3	—	835	835	278.3
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	1	15	16	366	1 333	1 699	106.2
Kylänpään tyttökoti	—	2	2	—	539	539	269.5
Rajamäen työsiirtola	1	—	1	366	—	366	366.0
Turvakoti Väinölä	—	13	13	—	794	794	61.1
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	140	251	391	5 355	9 890	15 245	39.0
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	48	48	—	631	631	13.1
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	52	122	174	1 627	3 950	5 577	32.1
Suomen punaisen ristin sairaala	72	62	134	1 814	1 708	3 522	26.3
Mikkelin lääninsairaala	—	1	1	—	11	11	11.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	3	9	12	159	1 232	1 391	115.9
Heinolan reumasairaala	2	1	3	83	14	97	32.3
Invaliidisäätiön huoltolaitos	4	2	6	242	105	347	57.8
Invaliidisäätiön parantola	2	1	3	139	17	156	52.6
Viipurin diakonissalaitos Betel	1	—	1	19	—	19	19.0
Helsingin sairaskoti	—	4	4	—	1 464	1 464	366.0
Veikkolan parantola	5	3	8	540	118	658	82.3
Kaatumatautisten hoitolat	2	2	4	732	640	1 372	343.0

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä	Miesten	Naisten	Yh- teensä	
<i>Mielisairashoitolat</i>	102	163	265	29 688	51 314	81 002	305.7
Lapinlahden sairaala	4	5	9	222	303	525	58.3
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	732	732	366.0
Pitkäniemen sairaala	1	1	2	366	366	732	366.0
Kellokosken sairaala	37	62	99	10 335	19 836	30 171	304.8
Seinäjoen piirisairaala	2	3	5	177	156	333	66.6
Harjavallan piirimielisairaala	4	2	6	1 464	732	2 196	366.0
Tammisaaren piirimielisairaala	26	42	68	6 709	11 998	18 707	275.1
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	25	26	194	9 139	9 333	359.0
Mustasaaren vankimielisairaala	1	1	2	366	19	385	192.5
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos ..	1	—	1	254	—	254	254.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola ...	12	9	21	3 713	3 080	6 793	323.6
Diakonissalaitoksen Rinnekoti	15	14	29	4 882	4 953	9 835	339.1
Toivolan poikakoti	3	—	3	1 006	—	1 006	335.3
<i>Alkoholistihuoltolat</i>	10	1	11	807	93	900	87.8
Lapinjärven	2	—	2	256	—	256	128.0
Perniön	8	—	8	551	—	551	68.9
Sairilan	—	1	1	—	93	93	93.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyt- töjä	Yh- teensä	Poi- kien	Tyt- töjen	Yh- teensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	130	120	250	5 953	5 849	11 802	47.2
Kaupungin omat laitokset	91	90	181	4 276	4 449	8 725	48.2
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	17	19	36	1 020	598	1 618	44.9
Kunnalliskoti	17	19	36	1 020	598	1 618	44.9
<i>Sairaalat</i>	73	69	142	3 197	3 119	6 316	44.5
Marian sairaala	30	24	54	907	772	1 679	31.1
Kivelän sairaala	6	6	12	154	150	304	25.3
Tuberkuloosisairaala	3	6	9	495	994	1 489	165.4
Kulkutautisairaala	33	36	69	1 580	1 049	2 629	38.1
Malmin sairaala	5	4	9	61	154	215	23.9
<i>Mielisairaalat</i>	1	2	3	59	732	791	263.7
Nikkilän sairaala	—	1	1	—	296	296	296.0
Kivelän sairaala	1	2	3	59	436	495	165.0
Muiden omistamat laitokset	47	31	78	1 677	1 400	3 077	39.4
<i>Kesäsiirtolat</i>	2	1	3	97	90	187	62.3
<i>Sairaalat, parantolat ym.</i>	45	30	75	1 580	1 310	2 890	38.5
Helsingin yleinen sairaala	31	26	57	985	738	1 723	30.2
Suomen punaisen ristin sairaala	7	1	8	199	18	217	27.1
Invaliidisäätiön huoltolaitos	1	—	1	7	—	7	7.0
Högsandin parantola	4	2	6	234	188	422	70.3
Karkun parantola	1	—	1	108	—	108	108.0
Kiljavannun parantola	—	1	1	—	366	366	366.0
Meltolan parantola	1	—	1	47	—	47	47.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 85.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.9 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli runsaasti puolet eli 51.5 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työla-
itoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidosta saaneista 488 miestä, 731 naista ja 36 lasta eli
yhteensä 1 255 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 37 henkilön vähennys-
tä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa
seuraavissa katsauksissa.

K u n n a l l i s k o t i

Kertomusvuoden kuluessa lakkautettiin kunnalliskodin sikalan toiminta syyskuun 1 p:stä lukien ja laitoksen maanviljelys supistettiin 17 ha:sta 7 ha:iin, minkä yhteydessä tapahtui eräitä virkojen uudelleenjärjestelyjä. Laitoksessa jatkuvasti vallinneen hoitopaikkojen riittämättömyyden johdosta Oulunkylän kunnalliskodin rakennukset vapautettiin kaupunginhallituksen päätöksellä niiden väliaikaisesta muusta käytöstä luovutettaviksi takaisin kunnalliskodin haaraosastoksi, mutta rakennuksissa suoritettavien korjausten vuoksi ei osastoa vielä kertomusvuonna voitu avata. Eräille laitoksen viranhaltijoille jaettiin kertomusvuonna laitoksessa järjestetyissä juhlatilaisuuksissa Suomen kaupunki-liiton ansiomerkkejä ¹⁾).

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 451 miestä ja 731 naista, yhteensä 1 182 täysikasvuista henkilöä, sekä 36 lasta, joista 17 poikaa ja 19 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 218 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 866 henkilöä, vuoden varrella otettiin 352 ja poistettiin 348 henkilöä. V:een 1949 jäi siis jäljelle laitoksiin 870 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtöpien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	137	Karkasi laitoksesta	3
Lähetettiin kotikuntaansa	5	Kuoli	147
Lähetettiin muihin laitoksiin	56		
		Yhteensä	348

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	52	29	874	Heinäkuu	24	17	816
Helmikuu	31	29	890	Elokuu	24	18	834
Maaliskuu ...	24	30	880	Syyskuu	21	34	848
Huhtikuu	28	26	862	Lokakuu.....	28	36	855
Toukokuu ...	28	28	849	Marraskuu ...	35	33	872
Kesäkuu	22	19	840	Joulukuu	35	49	869
				Koko vuosi .	352	348	857

Huoltopäiviä oli koko vuonna 313 777 eli 257. 6 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miesten päiviä oli 107 868, naisten 204 291 ja lasten 1 618 eli keskimäärin hoidokkia kohden vastaavasti 239. 2 279. 5 ja 44. 5.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen työhuoneiden menot ja tulot ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	67 845 131	Kunnalliskodin	751 555
Työhuoneiden	4 290 988	Työhuoneiden	1 605 023
Yhteiset menot	9 179 765	Yhteiset tulot	3 888 365
	Yhteensä 81 315 884		Yhteensä 6 244 947

Tuotannollisista laitoksista tuottivat voittoa maanviljelys 259 762 mk, sikala 1 612 707 mk ja pesulaitos 1 433 577 mk. Tuotantolaitosten yhteinen voitto oli näin ollen 3 306 046 mk (edellisenä vuonna 1 063 941 mk).

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien oli 259: 15 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työhuoneiden tulot, saadaan hoidokki-

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 8.

päivän nettokustannukseksi 239: 25 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 228: 71 mk.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 103, ollen suurin lokakuussa, 333 käyntiä, ja alhaisin toukokuussa, 184 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 147 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.	Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	12	29	41	Ruoansulatuselinten taudit	1	1	2
Tartuntataudit	3	1	4	Virtsaelinten taudit	4	2	6
Hermoston taudit	—	2	2	Luuston ja nivelten taudit .	1	—	1
Verenkiertoelinten taudit ..	17	43	60	Kasvaimet	5	5	10
Hengityselinten taudit	8	13	21				
				Yhteensä	51	96	147

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitosten saarnaaja toimitti laitoksen kirkossa 52 suomenkielistä ja 13 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 802 ja jälkimmäisissä 385 henkilöä. Erikseen pidettiin sairastosastoilla säännöllisesti hartaushetkiä. Ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin suomenkielellä 28 ja ruotsinkielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla järjestettiin ehtoollistilaisuuksia. Myös useita lasten kastamisia ja hautauksia toimitettiin. Kertomusvuoden huomattavimmista hengellisistä tilaisuuksista mainittakoon jouluatton hartaushetki, jossa saarnasi kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtaja rovasti F. Lilja ja jota kunnioitti läsnäolollaan mm. kaupunginjohtaja E. Rydman. Marraskuun alusta lukien välitettiin laitoksen kirkossa radion avulla aamu- ja iltahartaudet.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. henkilökunnan ja hoidokkien sekakuorojen sekä hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen ja neljästi vuodessa vaihdettujen kirjerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku suomenkielisten teosten osalta oli 8 050 ja ruotsinkielisten 3 476. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 132 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljakasveja. Maanviljelys tapahtui kuitenkin entisestään supistettuna, kuten jo mainittiin. Nettovoitto oli 259 762 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 81 eläintä, ja syksyllä sikalan toiminta lopetettiin. Vuoden kuluessa myytiin 1 848 325 kg sianlihaa, jota lisäksi laitoksen omaan talouteen toimitettiin 10 065 kg. Voitto sikalasta oli 1 612 707 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 295 898 kg (edellisenä vuonna 296 219 kg) vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 7 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesualta 40 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti voittoa 1 433 577 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 226 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhuoltolain nojalla oli näistä laitoksessa 53 eri henkilöä, joista köyhäinhuoltolain 56 §:n perusteella 16, 31 §:n nojalla 31 sekä 31 ja 56 §§:ien nojalla 6. Vuoden alussa oli laitoksessa köyhäinhuoltolain nojalla 26 miestä, v. en 1949 jäi 23.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 173 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 62.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keski-

määräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen
			hoidokkiluku kohden				hoidokkiluku kohden
Tammikuu ...	9	10	83	Heinäkuu	9	7	72
Helmikuu	6	9	79	Elokuu	14	19	66
Maaliskuu ...	7	17	73	Syyskuu	11	6	68
Huhtikuu	18	17	67	Lokakuu.....	19	16	71
Toukokuu ...	17	16	68	Marraskuu ...	17	11	77
Kesäkuu	11	11	67	Joulukuu	18	9	85
				Koko vuosi ¹⁾	156	148	61

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 22 286, josta köyhäinhuitolain nojalla hoidettujen 5 419 ja alkoholistolain nojalla hoidettujen 16 867.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 8 910 035 mk ja bruttotulot 4 644 755 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 2 509 243 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 399: 80 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 191: 39 mk (edellisenä vuonna 198 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 78: 80 mk (edellisenä vuonna vastavasti tuloa yli kustannusten 20 mk hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha- navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 17 945 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 1 713 ja köyhäinhuitolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 2 642 sekä alkoholistien työpäiviä 13 590. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 163 482 mk:n arvosta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kerran kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 205 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä. Lisäksi lääketieteen ja kirurgian tohtori E. Okko suoritti 12 tarkastuskäyntiä tutkien kerrallaan keskimäärin 15 alkoholistihuollettavaa.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartautilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin katulähetyksen ym. edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Kaikkiaan oli hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia 19.

Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävä. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja järjestettiin 24 ja niissä huollettavat esittivät laulua, lausuntaa ja humoristisia numeroita. Syyskautena luettiin kerhoilloissa D. Hemdalin kirjaa Alkoholisti ja keskusteltiin luetun johdosta. Myös jokin sopiva esitelmä ja tietokilpailu sisältyivät ohjelmaan. Juhlia ja illanviettoja pidettiin hoidokkien ja henkilökunnan omin voimin 12 sekä Kansan raittiusavun, Sosiaalidemokraattisen raittiusliiton ym. toimesta 8. Urheilukilpailuja oli laitoksessa viidet, minkä lisäksi laitoksen hoidokeista ja henkilökunnasta kokoonpantu joukkue kilpaili muiden alkoholistihuoltoloiden joukkueiden kanssa kerran hiihdossa ja kerran jalkapallossa. Vielä mainittakoon laitoksen näytelmäkerhon ja musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, neljä kertaa järjestetyt elokuvanäytännöt sekä radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljely pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 136.76 ha sekä 16.64 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

¹⁾ Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettuja ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

K a s v i	Viljelysala ha	Kylvö määrä kg	S a t o	
			Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden kg
Ruis	9.12	1 130	16 500	1 809
Kevätvehnä	12.03	3 550	10 450	869
Ohra	10.54	1 700	15 500	1 471
Herne	3.52	750	8 350	2 372
Kaura	21.18	5 180	39 700	1 876
Peruna	8.25	15 800	82 250	9 970
Heinä kuivana korjattu	30.94	—	72 000	2 327
» tuoreena korjattu (AIV)	6.57	—	133 000	20 244
Timoteinsiemen	1.85	—	410	222
Apilansiemen	2.00	—	245	123
Täyskesanto	5.61	—	—	—
Puutarha	3.75	—	—	—
Laidun	19.02	—	—	—
Lanttu	0.40	—	12 500	31 250
Sokerijuurikas	0.40	—	10 000	25 000
Vihantarehu	1.00	300	35 000	35 000
Muiden viljelyksessä	2.00	—	—	—

Heinää kylvettiin suojaviljan kanssa 12.03 ha:lle. Lannoitukseen käytettiin 2 131 kuormaa karjanlantaa, 2 900 kg kalkkialpietaria, 19 500 kg superfosfaattia, 1 600 kg kalisuolaa ja 4 300 kg renofosfaattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2 709. Nautakarja käsitti vuoden alussa 54 ja lopussa 57 päätä. Koko karjan (45.2 kpl) keskituotanto oli tarkastuvuonna 1947—48 3 104 kg maitoa, 126.0 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.1 ja säännöllisten (32 kpl) vastaavasti 3 387 kg, 135 kg 4.0 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 125 eläintä ja vuoden lopussa 442 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 103 sikaa ja 156 porsasta. Lampaiden luku oli vuoden alussa 23 ja vuoden lopussa 10.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista henkilöä, joista 2 miestä ja 1 nainen.

Kotiaavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiaavustusta kaikkiaan 3 725 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 2 524 sai yksinomaan kotiaavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiaavustusta alle 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 894 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaavustuksesta tuli vielä osalliseksi 360 aviopuolisoa ja 1 704 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiaavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului:				Lasten luku	Perheitä, joihin kuului:			
	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä		Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	35	4	181	220	6	6	—	6	12
2	64	2	184	250	7	4	—	—	4
3	49	2	92	143	8	2	—	—	2
4	35	1	33	69	9	2	—	—	2
5	16	—	13	29					
					Yhteensä	213	9	509	731

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiaavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 1 704 eli perhettä kohden keskimäärin 2.3 (edellisenä vuonna 2.3).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaavustusta saaneet sekä kotiaavustuksista osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 6 683 (edellisenä vuonna 6 836), joka luku ilmai-

see niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaavustusta.

Kotiaavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 90.1 % ja tarveaineina annettujen osuus 9.9 %. Mitä kotiaavustustasoon tulee, on sitä vuoden kuluessa elinkustannusindeksin noustessa vastaavasti korotettu. Tästä johtuen osoittaa tapausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiaavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939 ...	321: 68	1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19	1945 ...	726: 90	1947 ...	1 646: 87
1940 ...	350: 95	1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28	1946 ...	1 268: 69	1948 ...	2 412: 46

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiaavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiaavustus- tapauksia	Lisäksi avustuk- sesta osallisia	Yh- teensä	Kotiaavustukset, mk					
				Rahana	Poltto- puina	Ruokana	Vaat- teina	Muussa muo- dossa	Yhteensä
Tammikuu	2 074	858	2 932	4 015 550	239 984	4 112	41 870	55 857	4 357 373
Helmikuu	2 066	902	2 968	4 075 143	457 071	100	32 256	46 899	4 611 469
Maaliskuu	2 110	906	3 016	4 387 971	771 840	2 525	20 616	77 539	5 260 491
Huhtikuu	2 086	858	2 944	4 338 714	442 485	2 200	43 290	65 389	4 892 078
Toukokuu	1 951	837	2 788	4 140 558	469 514	1 355	44 289	153 266	4 808 982
Kesäkuu	1 891	610	2 501	4 027 277	150 626	—	39 518	146 122	4 363 543
Heinäkuu	1 935	616	2 551	3 924 875	45 650	—	39 201	74 389	4 084 115
Elokuu	1 906	566	2 472	4 256 007	16 640	—	14 176	115 964	4 402 787
Syyskuu	1 910	696	2 606	3 942 293	61 988	—	27 541	90 868	4 122 690
Lokakuu	2 025	708	2 733	4 682 378	482 757	—	39 303	49 105	5 253 543
Marraskuu	2 065	742	2 807	4 927 390	565 110	1 470	61 205	146 075	5 701 250
Joulukuu	2 147	912	3 059	5 828 957	446 177	135	49 577	116 560	6 441 406
Koko vuosi	24 166	9 211	33 377	52 547 113	4 149 842	11 897	452 842	1 138 033	58 299 727

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksen mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työnhaluksille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 240. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 15 p:n ja elokuun 16 p:n välisen ajan. Kesäkuun alusta lukien luovutettiin työtupien huonetilaa elintarvikekeskukselle 219 m² ja syyskuun alusta huoltoviraston lapsilisäkanslialle 149 m². Työtupien puutyöosaston edellisenä vuonna tapahtuneen lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneessa. Mainittakoon, että työtupien kolmen työnjohtajan tultua väliaikaisten järjestelyjen johdosta jo edellisenä vuonna siirretyiksi työskentelemään huoltovirastossa tai kunnalliskodissa, heidän palkkauksensa on edelleen suoritettu työtupien palkkamomenteilta.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat edelleen tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 56 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululasten vaatteiden, sairaaloiden makuu-ym. vaatteiden, sähkö- ja kaasulaitosten mittarinlukijain virkapukujen ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niinkään työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä voitiin suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 9* olevasta taulukosta n:o 18 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään 156, kesäkuun 13 p:n ja heinäkuun 15 p:n, sekä suurimmillaan, 178, helmikuun 22 p:n ja maaliskuun 20 p:n välisenä aikana. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 40 695, ja on tähän luettu myös kunnalliskodin työhuoneilla työskennelleiden työpäivät.

Työtupien bruttomenot olivat 20 705 917 mk ja bruttotulot 12 206 885 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 8 499 032 mk. Jos näiden kirjanpidon mukaisten arvojen perusteella lasketaan keskikustannus työntekijää ja työpäivää kohden, saadaan bruttomenoksi 508: 81 mk (edellisenä vuonna 415 mk) ja nettomenoksi 208: 85 mk (edellisenä vuonna 143 mk). Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista. On nimittäin huomattava, että vuoden määrärahoista jouduttiin sitomaan varoja työaineisiin, joita vuoden päättyessä ei vielä ollut ehditty valmistaa tilaajille. Suurin tällainen erä oli kaupungin sairaaloita varten ostettu patjakangasmäärä. Vuoden päättyessä oli valmiste- ja työainevaraston arvo 5 630 468 mk. Kun vastaava arvo oli vuoden alussa ollut 2 788 593 mk, niin varaston arvo oli kasvanut 2 841 875 mk:lla. Jos nettokustannuksia laskettaessa tämä otetaan huomioon sekä lisäksi työtupien palkkammenteilta maksetut, muualla huoltolautakunnan alaisissa tehtävissä työskennelleiden työnjohtajien palkat 685 620 mk, saadaan nettokustannukseksi 146: 20 mk (edellisenä vuonna 108 mk) työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuville ollut oma, joskin normaalivuotia pienempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisten köyhäinhuoltoavustuksen varaan. Niinkään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisäytyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understöd rahasto	395	Holmströmin, John, rahasto kaino-	
Bergmanin, Maria, testamenttira-		jen köyhien hyväksi	13 213
hasto	546	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto ..	12 482
Brobergin, Gustava Katarina, ym.		Lampan, Elsa Maria, rahasto.....	855
rahastot.....	600	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden	
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux,		apurahasto	6 269
rahasto	579	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	382
Gardbergin, Lisette, rahasto	55	Sierckenin, Carl, rahasto.....	153
Grefbergin, Emma, rahasto	6 280	Wavulinin, Waldemar, lahjoitus-	
Gripenberg, Hedvig Charlotta, ra-		rahasto	820
hasto	611	Westzynthiuksen, W. J. S., testa-	
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	284	menttirahasto	1 141

Yhteensä 44 665

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 105 henkilölle yhteensä 44 594 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettua köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvarojaa saaneita henkilöitä ole otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhuoltolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 907 eri henkilöä, joista 242 miestä ja 665 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	75	629	704
1938	132	359	491	1944	63	571	634
1939	176	466	642	1945	71	548	619
1940	145	551	696	1946	165	587	752
1941	112	579	691	1947	180	621	801
1942	69	597	666	1948	242	665	907

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä suurempi kuin yhtenäkkään aikaisempaan vuoteen koko irtolaislain voimassaoloaikana.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 329, erikseen miehistä uusia 145 ja naisista 184. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	37	203	240
1938	71	171	242	1944	15	116	131
1939	79	185	264	1945	41	128	169
1940	53	238	291	1946	129	187	316
1941	35	169	204	1947	109	164	273
1942	20	202	222	1948	145	184	329
				Yhteensä	852	2 193	3 045

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 28.0 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 150 eli 16.5 %, erikseen miehistä 18.2 % ja naisista 15.9 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt prosentteissa:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	36.8	35.9	36.2
» maalaiskunnissa	61.1	62.9	62.4
Ulkomailla	2.1	1.2	1.4

Äidinkielenä oli suomi 802:lla eli 88.4 %:lla, ruotsi 94:llä eli 10.4 %:lla ja lopulla 11:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2)

tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	37	15.3	5	0.8	42	4.6
Työn vieroksuminen	46	19.0	6	0.9	52	5.7
Kerjuu	9	3.7	—	—	9	1.0
Ammattihaureus	—	—	644	96.8	644	71.0
Muu peruste	150	62.0	10	1.5	160	17.7
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Irtolaisnaisista joutui 96.8 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 150 eli 62.0 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla, so. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle¹⁾, mutta varsin monilla, 46:lla eli 19.0 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput olivat huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräjän ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	80	33.1	113	17.0	193	21.3
Kotikuntaan lähettäminen	14	5.8	31	4.7	45	4.9
Irtolaisvalvonta	53	21.9	141	21.2	194	21.4
Työlaitos	47	19.4	195	29.3	242	26.7
Pakkotyö	2	0.8	11	1.6	13	1.4
Jälkivalvonta	29	12.0	155	23.3	184	20.3
Ilman huoltotoimenpidettä	17	7.0	19	2.8	36	4.0
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 21.3 % ja valvonta-asteelle 21.4 %, työlaitoksessa oli 26.7 % ja pakkotyössä 1.4 %. Suljettussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan runsas neljäsosa, 28.1 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 36 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 47.4 %, valvonta-asteelle 15.5 %, työlaitoksessa oli 10.0 %, pakkotyössä 0.3 % ja jälkivalvonnassa 3.7 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi.

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 46 676, josta 8 666 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	110	45.4	381	57.3	491	54.1
Naineita	105	43.4	151	22.7	256	28.2
Leskiä	7	2.9	26	3.9	33	3.7
Eronneita	20	8.3	107	16.1	127	14.0
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 101 eli 11.1 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 8.8 % ja naisista 12.2 %.

Lapsia oli kaikkiaan 279 irtolaisella yhteensä 420.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosentteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	1) 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Yhteensä
	Miehiä	5.8	20.6	30.6	25.6	11.6	5.8
Naisia	6.9	36.4	35.2	16.5	4.5	0.5	100.0
Kaikkiaan	6.6	32.2	33.9	19.0	6.4	1.9	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 38 eli 4.2 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 56 eli 6.2 %, kansakoulun käyneitä oli 713 eli 78.6 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 49 eli 5.4 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 29:llä eli 3.2 %:lla ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 22:lla eli 2.4 %:lla.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	0.4	2	0.3	3	0.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	3	1.2	7	1.0	10	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	11	4.5	34	5.1	45	5.0
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorienkilökuntaa	13	5.4	30	4.5	43	4.7
b) työntekijöitä	6	2.5	33	5.0	39	4.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	100	41.3	300	45.1	400	44.1
Muita työntekijöitä	88	36.4	96	14.4	184	20.3
Merimiehiä ja kalastajia	6	2.5	—	—	6	0.7
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	10	4.1	3	0.5	13	1.4
Yksityisten palvelijoita	—	—	143	21.5	143	15.8
Muun elinkeinon harjoittajia	4	1.7	3	0.5	7	0.8
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	14	2.1	14	1.5
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

1) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Myös uudet irtolaiset ryhmittivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym., mutta kuitenkin entisestään supistetussa muodossa.

Kaikista irtolaisista oli 322 eli 35.5 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 417 eli 46.0 % kaikista, miehistä erikseen 161 eli 66.5 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 45.3 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 304 henkilöä eli 33.5 % kaikista, erikseen miehistä 31.4 % ja naisista 34.3 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhuollon avustusta 17 miestä ja 16 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 201 985 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhuoltotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 3 837 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	61	652	713
Työlaitos	184	—	184
Sairaalat	801	800	1 601
Mielisairaalat	—	991	991
Tuberkuloosisairaalat	62	168	230
Muut laitokset	—	118	118
Yhteensä	1 108	2 729	3 837

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 4 840 704 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 463 866 mk, joten nettomenoiksi jäi 4 376 838 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhuollon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 117 eri henkilöä, joista 2 769 miestä ja 348 naista, eli enemmän henkilöitä kuin yhtenäkkään aikaisempina vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	650	98	748
1938	764	41	805	1944	509	109	618
1939	817	38	855	1945	1 445	198	1 645
1940	533	14	547	1946	1 794	197	1 991
1941	426	12	438	1947	2 448	321	2 769
1942	493	50	543	1948	2 769	348	3 117

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 1 585 miestä ja 200 naista eli yhteensä 1 785 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 1 184 miestä ja 148 naista eli kaikkiaan 1 332 henkilöä. Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	346	78	424
1938	484	24	508	1944	191	65	256
1939	315	8	323	1945	915	126	1 041
1940	150	4	154	1946	968	104	1 072
1941	201	8	209	1947	1 297	170	1 467
1942	242	43	285	1948	1 184	148	1 332
				Yhteensä	6 678	814	7 492

Uusien alkoholistien yhteissumma 7 492 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.9 %. Seuravassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 24.1 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosentteissa laskien:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	46.9	36.8	45.8
» maalaiskunnissa	51.3	61.5	52.4
Ulkomailla	1.8	1.7	1.8

Äidinkielenä oli suomi 2 785:llä eli 89.3 %-lla, ruotsi 305:llä eli 9.8 %-lla ja jokin muu kieli 27:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisesti huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	36	1.3	2	0.6	38	1.2
Häiriö tai pahennus	978	35.3	134	38.5	1 112	35.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	55	2.0	2	0.6	57	1.8
Rasitukseksi joutuminen	49	1.8	4	1.1	53	1.7
Köyhäinhoidon tarve	4	0.1	—	—	4	0.1
Juopumuspidätykset	1 624	58.7	203	58.3	1 827	58.6
Vapaaehtoisuus	23	0.8	3	0.9	26	0.9
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 58.6 %-lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 35.7 % (edellisenä vuonna 34.2 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksijoutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 3.6 % (edellisenä vuonna 4.8 %).

Vaarallisuus oli perusteena vain 1.2 %-lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 68.6 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 26.0 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 26 alkoholistia¹⁾.

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jalkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 567	56.6	167	48.0	1 734	55.6
Raittiusvalvonta	635	22.9	97	27.9	732	23.5
Huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	225	8.1	41	11.8	266	8.6
Huoltolaohoito, täytäntöönpantu	122	4.4	16	4.6	138	4.4
Jälkivalvonta	220	8.0	27	7.7	247	7.9
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 83.0 %, raittiusvalvontaan 11.3 %, huoltolaohoitoon määrättyinä oli 4.3 %, kun sitä vastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 1.4 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 35 472, joista 4 125 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	864	31.2	80	23.0	944	30.3
Naineita	1 574	56.9	172	49.4	1 746	56.0
Leskiä	67	2.4	42	12.1	109	3.5
Eronneita	264	9.5	54	15.5	318	10.2
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 5.0 %, erikseen miehistä 4.7 % ja naisista 7.5 %. Lapsia oli 1 455 alkoholistilla yhteensä 2 795.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteista oli 30—39 vuotiaita, nimittäin 35.5 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 34.7 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.7 % ja 50 vuotta vanhempia 15.3 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaik- kiaan
Luku	—	22	429	1 107	1 081	402	76	3 117
%	—	0.7	13.8	35.5	34.7	12.9	2.4	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 89 eli 2.9 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 217 eli 7.0 %, kansakoulun käyneitä oli 2 189 eli 70.2 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 114 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 209:llä eli 6.7 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 40 eli 1.3 %, kaupallinen tai muu ammatti-

koulusivistys oli 254:llä eli 8.1 %:lla ja viiden alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	92	3.3	3	0.9	95	3.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	10	0.4	1	0.3	11	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	226	8.2	37	10.6	263	8.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	197	7.1	27	7.8	224	7.2
b) työntekijöitä	51	1.8	16	4.6	67	2.1
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 360	49.1	160	46.0	1 520	48.8
Muita työntekijöitä	682	24.6	59	16.9	741	23.8
Merimiehiä ja kalastajia	43	1.6	—	—	43	1.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	76	2.7	4	1.1	80	2.6
Yksityisten palvelijoita	—	—	32	9.2	32	1.0
Muun elinkeinon harjoittajia	13	0.5	3	0.9	16	0.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	19	0.7	6	1.7	25	0.8
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 48.8 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 23.8 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoajat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 288 eli 9.2 %, niistä 120 naista.

Köyhäinhuoltoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 968 ja nais-alkoholisteita 139, yhteensä 1 107 henkilöä eli 35.5 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhoiton avustusta yhteensä 288 henkilöä eli 9.2 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 2 256 811 mk. Lisäksi huollettiin heitä köyhäinhuoltolain nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla.

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	2 835	279	3 114
Työlaitos	1 674	16	1 690
Sairaalat	3 336	432	3 768
Mielisairaalat	1 194	185	1 379
Tuberkuloosisairaalat	1 741	20	1 761
Yhteensä	10 780	932	11 712

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 8 771 165 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta, yksityisiltä ja valtiolta korvauksina yhteensä 323 806 mk, joten kaupungin lopullisiksi nettomenoiksi jäi 8 447 359 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhuollosta aiheutuneet kustannukset.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 945 eri henkilöä, joista miehiä 12 328 ja naisia 1 617. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 884 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 219 ja syytteeseen asetettiin 4 410 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 29 764. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.12 ja kutakin naista kohden 2.27. Eniten pidätyksiä sattui huhti- ja heinäkuussa, vähiten marras- ja joulukuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 4 563, irtolaisina rekisteröityjä 799 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 351.

Juopumuspidätykset vv. 1939—48 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 8 ja 23.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 266 eri henkilöön, joista 254 miespuolista ja 12 naispuolista.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä vajaa puolet, nimittäin 126 eli 47.4 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	63.8	58.3	63.5
» maalaiskunnissa	35.8	41.7	36.1
Syntymäpaikka tuntematon	0.4	—	0.4

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyvät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
<i>Huoltotoimenpide</i>						
Varoitus	223	87.8	12	100.0	235	88.3
Raittiussuojelu	31	12.2	—	—	31	11.7
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0
<i>Siviilisääty</i>						
Naimattomia	242	95.3	11	91.7	253	95.1
Naineita	11	4.3	1	8.3	12	4.5
Eronneita	1	0.4	—	—	1	0.4
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 3 miestä, mutta 17 miehen ja 1 naisen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 18—20 vuotiaita, nimittäin 80.5 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	3	214	49	266
%	1.1	80.5	18.4	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittäytyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	0.8	1	8.3	3	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	4	1.6	—	—	4	1.5
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	10	3.9	3	25.0	13	4.9
b) työntekijöitä	15	5.9	2	16.7	17	6.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	104	40.9	3	25.0	107	40.3
Muita työntekijöitä	74	29.1	2	16.7	76	28.0
Merimiehiä ja kalastajia	8	3.2	—	—	8	3.0
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	17	6.7	—	—	17	6.4
Yksityisten palvelijoita	—	—	1	8.3	1	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	20	7.9	—	—	20	7.5
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, so. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näinollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammateittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumisestaan oli saanut vain 5 henkilöä, ja kertomusvuonna 2 henkilöä.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaaliin oloihin vaikuttavista valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 678:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 18 251 000 mk.

Lapsilisää maksettiin lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain perusteella vuoden neljänneltä neljännekseltä huoltolautakunnan toimesta kaikkiaan 48 530 yksityiselle nostajalle 78 945 lapsesta. Lisäksi nostivat huoltolautakunta tai lastensuojelulautakunta lapsilisän 772 lapsesta, joten niiden lasten yhteisluku, joista lapsilisää myönnettiin suorittavaksi oli 79 717.

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittäytyivät sen mukaan, kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, seuraavasti:

Lapsilisä nostettiin	Nostajia	Lapsilisä nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	27 357	5 lapsesta	359
2 »	14 456	6 »	96
3 »	4 864	7 »	27
4 »	1 361	8 »	10

Maksettavaksi määrättyjen lapsilisien kokonaismäärä oli 143 490 600 mk.
Sotilasavustusta maksettiin lokakuun 1 p:nä voimaantulleen sotilasavustuslain no-
 jalla asevelvollisten 131 omaiselle kaikkiaan 970 255 mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1948 varoja yhteensä 271 499 737 mk, josta määrästä kuitenkin 2 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 269 499 737 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosaatiolle, Väestöliitolle ja Svenska befolkningsförbundet i Finland nimiselle järjestölle tulevat, yhteensä 413 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella myönnettiin lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 33 794 611 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 312 046 598 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut yhteensä 413 000 mk:n suuruiset avustukset sekä lapsilisäkanslian kalusto- ja konehankintoihin käytetyt 1 249 374 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 310 384 224 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 81 936 155 mk, jää jäljelle 228 448 069 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huolto- toiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1948. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 74 443 371 mk. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1939—48 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939	37 559 245	1944	42 932 472
1940	44 656 114	1945	64 514 281
1941	47 858 837	1946	114 765 724
1942	42 236 476	1947	154 004 698
1943	41 433 239	1948	228 448 069

Seuraavat taulukot ¹⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1948:

T u l o t	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut
	M a r k k a a		
Korvaukset annetusta huollosta	28 000 000	35 823 285	+ 7 823 285
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	847 000	751 555	— 95 445
Työhuoneet	3 580 000	1 605 023	— 1 974 977
Maanviljelys	1 600 000	1 015 420	— 584 580
Sikala	2 500 000	2 789 637	+ 289 637
Pesulaitos	6 983 700	7 425 044	+ 441 344
Tervalammen työlaitos	3 401 810	4 644 755	+ 1 242 945
Tervalammen maatala	9 656 600	11 786 182	+ 2 129 582
Työtuvat	11 000 000	12 206 885	+ 1 206 885
Luontoisetujen korvaukset	4 164 617	3 888 369	— 276 248
Talousarvion ulkopuolella	—	²⁾ 1 059 969	²⁾ + 1 059 969
Yhteensä	71 733 727	82 996 124	+ 11 262 397

¹⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 33. 1948. —

²⁾ Tästä on valtionapua Tervalammen työlaitoksen perustamiskustannuksiin 1 050 034 mk ja saatuja tapaturmakorvauksia 9 935 mk.

Menot	Talousarvioon otetut määrä- rahat	Vuoden varrella myönnettyt lisä- määrärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	M a r k k a a			
Huoltolautakunta ja sen kansliat ...	28 034 272	9 562 742	37 682 105	— 85 091
Kassa- ja tilitoimisto.....	2 567 016	912 555	3 407 268	+ 72 303
Asiamiestoimisto	9 134 640	2 915 757	11 987 598	+ 62 799
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	5 703 585	3 392 831	9 179 765	— 83 349
Kunnalliskoti	51 521 453	11 366 288	67 845 131	—4 957 390
Työhuoneet	3 712 118	549 437	4 290 988	— 29 433
Maanviljelys	640 380	112 020	755 658	— 3 258
Sikala	1 723 593	3 401	1 176 930	+ 550 064
Pesulaitos	4 819 351	1 444 697	5 991 467	+ 272 581
Tervalammen työlaitos	6 833 280	1 747 021	8 910 035	— 329 734
Tervalammen maatila	8 937 677	704 500	9 276 939	+ 365 238
Työtuvat	19 704 372	1 083 362	20 705 917	+ 81 817
Yksityishoito	30 000	—	7 800	+ 22 200
Sairaanhoito	53 000 000	—	55 618 195	—2 618 195
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet ...	1 800 000	—	2 413 625	— 613 625
Suoranaiset avustukset	70 000 000	—	69 924 981	+ 75 019
Päivähoitokustannukset.....	25 000	—	32 413	— 7 413
Matkakulut	300 000	—	410 979	— 110 979
Hautauskulut	600 000	—	766 430	— 166 430
Yhteensä	269 086 737	33 794 611	310 384 224	—7 502 876

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939 ...	181: 30	1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05	1945 ...	281: 97	1947 ...	564: 33
1940 ...	191: 64	1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32	1946 ...	410: 01	1948 ...	813: 64

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnan-osuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 5 482 102 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1948 rahakorvauksina annetusta huollosta 52 826 002 mk, josta 35 823 285 mk koski huoltolautakunnan ja 17 002 717 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan an- tamasta huol- lost, mk	Korvaus lasten- suojelulautakun- nan antamasta huollosta mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	14 951 298	3 902 276	18 853 574
Toisilta kunnilta peritty	8 596 318	3 735 215	12 331 533
Yksityisiltä peritty	12 275 669	9 365 226	21 640 895
Yhteensä	35 823 285	17 002 717	52 826 002

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 21 mieheltä Tervalammen työlaitoksessa suoritettuna työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 163 482 mk, josta 151 631 mk huoltolautakunnalta saadun ja 11 851 mk las-

tensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	35 823 285	17 002 717	52 826 002
Työllä korvattu	151 631	11 851	163 482
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	Kaikkiaan 35 974 916	17 014 568	52 989 484

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 12 416 817 mk eli 53.0 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 5 786 929 mk eli 63.1 %, toisilta kunnilta perittyjen 2 873 086 mk eli 50.2 % ja yksityisiltä perittyjen 3 756 802 mk eli 44.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1939 ...	41.3	1941 ...	34.3	1943 ...	49.7	1945 ...	54.8	1947 ...	36.4
1940 ...	32.4	1942 ...	35.1	1944 ...	47.9	1946 ...	42.0	1948 ...	34.3

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaitaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1939 ...	18.2	1941 ...	15.0	1943 ...	17.7	1945 ...	13.3	1947 ...	11.0
1940 ...	13.3	1942 ...	17.5	1944 ...	16.2	1946 ...	8.5	1948 ...	11.5

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta kaikkiaan 245 714 mk.

TAULUJA

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1948

	Vastaanotettuja anomuksia	Evätyyjä anomuksia	Lähetettä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitoravikemääräyksiä	Annettuja kotavastuksia	Suoritettuja kassamaksueriä	Annettuja varattomuustodistuksia	Annettuja lausuntoja kansaneläkelaitokselle	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallis-kotiin	työlaitokseen	työtupiin	sairaaloihin	muihin laitoihin								
<i>Kansliat</i>															
I	3 180	106	—	—	—	379	—	1 614	4 571	6 058	386	15	422	8 988	25 719
II	3 275	142	—	—	7	237	—	2 908	5 099	6 805	305	7	448	203	19 436
III	3 428	159	—	—	7	205	2	2 908	4 535	6 915	243	13	347	6	18 768
IV	3 498	87	—	—	2	289	—	3 181	5 013	6 697	270	12	635	—	19 684
V	1 359	55	—	—	—	145	—	1 660	2 525	3 412	114	76	651	425	10 422
VI	4 400	112	345	25	55	528	111	816	2 423	11 053	338	45	765	142	21 158
Yhteensä	19 140	661	345	25	71	1 783	113	13 087	24 166	40 940	1 656	168	3 268	9 764	115 187
<i>Kuukausi</i>															
Tammikuu	1 822	56	34	1	16	156	9	1 226	2 074	3 531	179	16	178	182	9 480
Helmikuu	1 596	78	33	—	4	115	9	1 209	2 066	3 428	138	13	139	156	8 984
Maaliskuu	1 512	47	28	1	7	119	8	1 191	2 110	3 508	140	12	373	145	9 201
Huhtikuu	1 598	58	28	2	4	154	15	1 061	2 086	3 608	120	10	239	137	9 120
Toukokuu	1 307	61	27	1	2	159	5	1 153	1 951	3 482	118	15	239	287	8 807
Kesäkuu	1 249	46	25	2	3	122	3	1 041	1 891	3 044	107	6	383	164	8 086
Heinäkuu	1 344	45	28	1	—	126	9	980	1 935	3 019	100	11	127	157	7 882
Elokuu	1 348	40	19	4	2	164	6	938	1 906	3 716	90	15	154	153	8 555
Syyskuu	1 762	52	23	2	7	156	5	888	1 910	3 009	269	7	250	6 876	15 216
Lokakuu	2 084	61	31	6	8	203	15	1 102	2 025	3 440	162	15	407	692	10 251
Marraskuu	1 748	65	31	3	7	133	13	1 150	2 065	3 543	114	23	353	487	9 735
Joulukuu	1 770	52	38	2	11	176	16	1 148	2 147	3 612	119	25	426	328	9 870
Yhteensä	19 140	661	345	25	71	1 783	113	13 087	24 166	40 940	1 656	168	3 268	9 764	115 187

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1948

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone.....	413	1 391	67	1 871
2 huonetta	224	393	54	671
3 »	67	57	10	134
4 »	26	24	13	63
Asui asukkina	320	737	17	1 074
» yömajassa	208	37	2	247
» laitoksessa koko vuoden	1 247	2 000	103	3 350
Tuntematon	13	8	1	22
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	14	46	19	105	31	137	43	116
<i>Irtolaishuollon peruste</i>								
Kuljeksiva elämä	9	1	7	1	6	—	7	—
Työn vieroksuminen	2	—	1	2	9	2	8	—
Kerjuu	—	—	—	—	1	—	1	—
Ammattihaureus	—	45	—	101	—	135	—	114
Muu peruste	3	—	11	1	15	—	27	2
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>								
Varoitus	6	15	6	22	7	13	14	16
Kotikuntaan lähettäminen	5	9	3	9	4	8	1	3
Irtolaisvalvonta	—	7	3	20	7	25	6	27
Työlaitos.....	1	5	4	38	7	50	13	37
Pakkotyö	—	1	—	—	—	3	—	2
Jälkivalvonta	—	3	1	8	5	36	5	28
Ei toimenpidettä	2	6	2	8	1	2	4	3
<i>Syntymäpaikka</i>								
Helsinki	3	15	7	14	5	21	6	21
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	—	4	—	2	—	2
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	1	1	—	3	—	—	—	4
» » » maalaiskunnat	1	6	—	13	3	10	2	6
» Suomen kaupungit	6	10	5	13	7	21	12	20
» » maalaiskunnat	3	14	7	58	15	81	23	62
Ulkomaat	—	—	—	—	1	2	—	1
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1948</i>								
» » ennen huoltoon joutumista.....	3	1	2	15	3	35	11	57
<i>Rikollisuus</i>								
Tuomittu 0 kertaa	9	42	5	67	10	85	11	78
» 1 kerran	5	4	14	38	21	52	32	38
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1948</i>								
Koko vuonna 0 kertaa	12	39	15	84	22	88	31	62
» » 1—2 »	2	7	1	16	8	37	7	26
» » 3— »	—	—	3	5	1	12	5	28

1) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1948

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet ¹⁾				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita.....	706	1 456	11	2 173	620	702	210	1 532	3 705
Yksinomaan yksityishoidossa olleita ..	1	—	—	1	1	—	—	1	2
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita ..	223	1 177	1	1 401	413	694	16	1 123	2 524
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita.....	199	327	—	526	355	290	29	674	1 200
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Yhteensä	1 129	2 961	12	4 102	1 389	1 686	255	3 330	7 432

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1948

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
31	118	30	63	32	47	17	19	11	11	14	3	242	665	907
1	1	3	—	3	—	—	2	—	—	1	—	37	5	42
5	1	4	1	8	—	5	—	1	—	3	—	46	6	52
1	—	1	—	2	—	—	—	1	—	2	—	9	—	9
—	113	—	62	—	46	—	17	—	10	—	1	—	644	644
24	3	22	—	19	1	12	—	9	1	8	2	150	10	160
8	19	8	12	9	9	10	4	5	1	7	2	80	113	193
—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	31	45
9	27	7	18	9	10	6	4	3	3	3	—	53	141	194
6	37	6	12	7	10	—	2	1	3	2	1	47	195	242
1	1	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	2	11	13
5	32	5	19	5	17	1	9	1	3	1	—	29	155	184
2	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	17	19	36
6	15	7	12	4	6	2	—	3	2	1	—	44	106	150
1	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	2	11	13
—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	3	11	14
6	3	2	5	5	5	2	3	—	1	1	1	22	53	75
1	21	2	18	5	9	2	8	1	2	1	—	42	122	164
16	75	19	27	17	22	8	8	7	5	9	2	124	354	478
1	2	—	1	—	1	1	—	—	1	2	—	5	8	13
1	3	1	3	5	2	4	1	—	2	4	—	17	16	33
11	48	17	27	14	26	6	10	2	9	7	—	76	228	304
7	73	14	32	10	19	5	6	4	7	6	—	81	409	490
24	45	16	31	22	28	12	13	7	4	8	3	161	256	417
15	54	19	23	19	20	12	10	6	4	8	2	159	386	545
8	40	6	19	7	12	4	8	3	1	4	—	50	166	216
8	24	5	21	6	15	1	1	2	6	2	1	33	113	146

¹⁾ Ks. tämän ker. s. 16.

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1948

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljek-siva elämä		Työn vieroksu-minen		Kerjuu		Am-matti-hau-reus	Muu peruste		Mp.	Np.	M.sp
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.			
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	37	5	46	6	9	—	644	150	10	242	665	907
<i>Siviilisääty</i>												
Naimattomia	35	4	19	3	5	—	372	51	2	110	381	491
Naineita	2	—	20	1	3	—	147	80	3	105	151	256
Leskiä	—	—	2	1	—	—	24	5	1	7	26	33
Eronneita	—	1	5	1	1	—	101	14	4	20	107	127
<i>Syntyperä</i>												
Aviosyntyisiä	30	3	42	5	8	—	565	138	7	218	580	798
Aviottomia	7	2	3	1	1	—	75	9	3	20	81	101
Syntyperä tuntematon	—	—	1	—	—	—	4	3	—	4	4	8
<i>Ammattiryhmä</i>												
Virkamiehiä yms.	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	2	3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	—	—	—	—	—	7	2	—	3	7	10
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	1	—	6	—	—	—	34	4	—	11	34	45
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystää, työnjohtajia	2	1	1	1	—	—	28	10	—	13	30	43
b) työntekijöitä	1	1	—	1	—	—	31	5	—	6	33	39
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	8	1	13	1	—	—	293	79	5	100	300	400
Muita työntekijöitä	21	1	21	1	9	—	91	37	3	88	96	184
Merimiehiä ja kalastajia	2	—	2	—	—	—	—	2	—	6	—	6
Yleisten laitosten palveluskuntaa	1	—	3	—	—	—	3	6	—	10	3	13
Yksityisten palvelijoita	—	1	—	1	—	—	139	—	2	—	143	143
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	—	1	—	—	2	4	—	4	3	7
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	14	14

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt, heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1948

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40 v. —		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	22	—	139	10	253	27	421	43	573	70	1 361	198	2 769	348	3 117
Saanut köyhäinhoitoa v. 1948	1	—	6	2	20	2	42	2	51	5	134	23	254	34	288
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan	—	—	12	1	38	18	115	9	203	25	600	86	968	139	1 107
Ei ollut saanut köyhäinhoitoa	21	—	121	7	195	7	264	32	319	40	627	89	1 547	175	1 722
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1948	1	—	1	4	5	9	20	10	28	25	113	72	168	120	288
Ei käsitelty irtolaisuudesta	21	—	138	6	248	18	401	33	545	45	1 248	126	2 601	228	2 829
Pidätetty juopumuksesta v. 1948:															
Koko vuonna 0 kertaa	6	—	13	2	21	2	45	15	65	10	178	37	328	66	394
» » 1—2 »	10	—	40	4	75	8	111	11	172	20	392	60	800	103	903
» » 3— »	6	—	86	4	157	17	265	17	336	40	791	101	1 641	179	1 820

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1948

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.	
	Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan ...	22	—	139	10	253	27	421	43	573	70	564	80	385	52	215	41	133	13	64	12	2 769	348	3 117
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																								
Vaarallisuus	1	—	—	—	4	—	5	—	10	2	11	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	36	2	38
Häiriö tai pahennus	8	—	39	3	76	7	144	14	190	25	241	38	154	20	65	14	43	8	18	5	978	134	1 112	
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	1	—	4	—	14	1	16	—	9	—	8	—	—	1	3	—	—	—	55	2	57	
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	2	—	8	—	4	—	7	1	9	—	8	—	4	1	2	1	4	—	1	1	49	4	53	
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	4
Juopumuspidätykset	11	—	91	7	163	20	245	25	342	43	290	42	210	30	148	25	81	5	43	6	1 624	203	1 827	
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	2	—	6	2	6	—	3	—	3	1	—	—	2	—	1	—	23	3	26	
<i>Huoltoimenpiteen laatu</i>																								
Varoitus	12	—	101	7	161	17	246	26	330	29	289	35	193	27	123	12	72	7	40	7	1 567	167	1 734	
Raittiusvalvonta	8	—	27	3	55	7	86	8	137	19	129	25	91	16	53	14	33	2	16	3	635	97	732	
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon...	1	—	4	—	15	1	42	5	35	14	55	11	44	4	14	4	11	2	4	—	225	41	266	
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	—	—	4	—	7	2	12	1	28	5	31	2	25	3	9	3	5	—	1	—	122	16	138	
Jälkivalvonta	1	—	3	—	15	—	35	3	43	3	60	7	32	2	16	8	12	2	3	2	220	27	247	
<i>Syntymäpaikka</i>																								
Helsinki	11	—	67	3	88	5	113	16	160	14	108	8	82	9	32	7	19	1	8	1	688	64	752	
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	1	—	7	1	8	—	9	—	8	—	8	—	7	—	2	—	1	—	51	1	52	
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	2	1	2	—	3	—	10	1	14	—	7	—	9	—	4	—	—	—	51	2	53	
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat ...	1	—	8	—	17	4	39	3	45	2	53	7	39	3	27	4	21	3	10	1	260	27	287	
Muut Suomen kaupungit	6	—	29	2	49	4	83	4	115	17	118	19	84	7	40	6	24	2	11	1	559	62	621	
Muut Suomen maalaiskunnat	4	—	32	4	88	12	165	20	223	35	251	45	156	32	97	23	61	7	32	8	1 109	186	1 295	
Ulkomaat	—	—	—	—	2	1	10	—	11	1	12	1	9	1	3	1	2	—	2	1	51	6	57	

¹⁾ Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

8. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1948

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin								Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä						Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johdettu syyteeseen
	1	2	3	4	5	6—9	10—	Syyteeseen asetettuja		Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä				
	kertaan																
Miehiä																	
Alle 18	42	3	2	—	—	—	—	47	14	35	7	1	—	54	14		
18—20	277	39	15	11	3	8	—	353	93	179	214	29	11	510	98		
21—24	625	155	61	33	14	22	5	915	318	401	111	172	11	1 543	383		
25—29	872	243	105	50	25	51	19	1 365	469	474	—	377	31	2 634	613		
30—34	1 034	318	125	89	57	95	35	1 753	596	532	—	573	47	3 831	799		
35—39	1 422	394	171	107	82	114	60	2 350	754	582	—	843	72	5 219	1 038		
40—44	1 230	381	159	101	58	131	53	2 113	679	549	—	816	45	4 906	958		
45—49	895	274	101	63	47	77	46	1 503	497	371	—	578	49	3 433	700		
50—54	571	160	75	38	26	39	26	935	296	236	—	343	17	2 036	411		
55—59	346	82	39	21	15	24	12	539	152	163	—	188	16	1 139	194		
60—	320	65	31	16	12	6	5	455	113	146	—	131	7	785	162		
Kaikki	7 634	2 114	884	529	339	567	261	12 328	3 981	3 668	332	4 051	298	26 090	5 370		
Naisia																	
Alle 18	4	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	4	—		
18—20	22	3	—	—	—	—	—	25	3	15	14	1	8	28	3		
21—24	59	15	6	3	1	1	2	87	19	40	5	12	25	148	22		
25—29	133	50	11	14	2	7	3	220	51	88	—	41	79	427	58		
30—34	157	34	21	13	16	8	5	254	61	94	—	59	88	534	72		
35—39	189	54	20	15	9	18	14	319	79	101	—	108	110	823	109		
40—44	154	52	20	14	13	21	9	283	84	87	—	103	80	712	114		
45—49	113	24	28	9	7	19	4	204	68	55	—	91	55	490	82		
50—54	69	20	4	5	4	4	4	110	38	29	—	53	29	235	53		
55—59	31	11	6	—	2	5	3	58	15	21	—	24	18	163	17		
60—	40	2	2	3	1	4	1	53	11	17	—	20	9	110	15		
Kaikki	971	265	118	76	55	87	45	1 617	429	551	19	512	501	3 674	545		